

Helsingin Montessori-yhdistys ry
Helsingin Montessori-koulu

OPETUKSEN JÄRJESTÄJÄN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

Perusopetus

Helsingin Montessori-yhdistys ry

Hallituksen kokous 21.8.2023 20§

Muokattu 18.1.2026 / KS / Hallituksen kokous 2.2.2026

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO	4
2. ARVIO OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARPEESTA JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVISTA OPISKELUHUOLTOPALVELUISTA	5
2.1. OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARVE	5
2.1. OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARVE	5
2.2 OPISKELUHUOLTOPALVELUIDEN JÄRJESTÄMINEN	6
2.3 OPISKELUHUOLTOPALVELUJEN TOTEUTTAMINEN JA SEURANTA	7
3. KOULUYHTEISÖN TOIMENPITEET YHTEISÖLLISEN OPISKELUHUOLLON EDISTÄMISEKSI	7
3.1. KOULUKOHTAISTEN OPISKELUHUOLTORYHMIEN JOHTAMINEN, KOKOONPANO JA TOIMINTATAVAT.....	9
3.2 OPPILAIDEN JA KOULUYHTEISÖN HYVINVOINNIN, TERVEYDEN JA TURVALLISUUDEN SEURAAMISEN KÄYTÄNNÖT JA KESKEISET TULOKSET	9
3.3.1 POISSAOLOJEN SEURANTAVASTUU JA POISSAOLOIHIN PUUTTUMINEN	10
3.3.2 LUVATTOMISTA POISSAOLOISTA ILMOITTAMINEN HUOLTAJALLE	11
3.4 TUPAKKATUOTTEIDEN JA MUIDEN PÄIHTEIDEN KÄYTÖN EHKÄISEMISEN JA KÄYTTÖÖN PUUTTUMINEN	11
3.5 YHTEISTYÖ JA KÄYTÄNNÖT KOULUYMPÄRISTÖN TERVEELLISYYDEN JA TURVALLISUUDEN SEKÄ KOULUYHTEISÖN HYVINVOINNIN TARKASTUKSISSA.....	14
4. TOIMENPITEET TARVITTAVIEN TUKITOIMIEN JÄRJESTÄMISEKSI (YKSILÖKOHTAINEN OPISKELUHUOLTO)	15
4.1 YKSILÖLLINEN, OPPILAALLE KOHDENNETTU TUKI.....	16
4.2 OPPILAAN OHJAAMINEN OPISKELUHUOLTOPALVELUIHIN	17
4.3 MONIALAISEN ASiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen	18
4.4 OPISKELUHUOLTOKERTOMUSTEN LAATIMINEN, SÄILYTYS JA VASTUUHENKILÖN NIMEÄMINEN OPETUKSEN JÄRJESTÄJÄN OPISKELUHUOLTOKERTOMUKSILLE	18
4.5 OPISKELUHUOLTOKERTOMUS.....	19
4.6 TARVITTAVAN OPISKELUHUOLLON JÄRJESTÄMINEN KURINPITOTOIMEN TAI OPPILAAN OPETUKSEEN OSALLISTUMISEN EPÄÄMISEN YHTEYDESSÄ	20
4.7 OPPILAAN KOULUPÄIVÄN AIKAISEN ERITYISRUOKAVALION JA LÄÄKITYKSEN ILMOITTAMISEN KÄYTÄNTEET	20
4.8.1 ERITYISRUOKAVALIOISTA ILMOITTAMINEN	20
4.8.2 LÄÄKITYKSEN ILMOITTAMINEN.....	21
5. YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN OPPILAIDEN JA HEIDÄN PERHEIDENSÄ SEKÄ KOULUSSA TYÖSKENTELEVIEN JA MUIDEN OPPILAIDEN HYVINVOINTIA TUKEVIEN TAHOJEN KANSSA	22
5.1 OPPILAIDEN, HUOLTAJIEN, OPETUSHENKILÖSTÖN JA OPISKELUHUOLTOPALVELUJEN OSALLISUUS OPETUKSEN JÄRJESTÄJÄN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMAN LAATIMISEEN JA YHTEISÖLLISEN OPISKELUHUOLLON TOTEUTTAMISEEN	22
5.2 KOULUN OPETUS- JA MUUN HENKILÖSTÖN PEREHDYTYS JA OSAAMISEN VARMISTAMINEN YHTEISÖLLISESSÄ TYÖSSÄ.....	22

5.3 OPISKELUHUOLLON MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ TEHOSTETUN TUEN JA ERITYISEN TUEN YHTEYDESSÄ	22
5.4 YHTEISTYÖ MUIDEN OPPILAIDEN HYVINVOINTIA TUKEVIEN TAHOJEN KANSSA KUTEN NUORISOTOIMI, LASTENSUOJELU, ERIKOISSAIRAANHOITO JA POLIISI	23
5.5 TIEDOTTAMINEN YHTEISÖLLISEN JA YKSILÖKOHTAISEN OPISKELUHUOLLON PERIAATTEISTA JA TOIMINNASTA OPPILAILLE, HUOLTAJILLE, HENKILÖSTÖLLE JA YHTEISTYÖTAHOILLE	23

6. SUUNNITELMAT OPPILAIDEN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ SEKÄ KRIISISUUNNITELMA..... **24**

6.1 SUUNNITELMAT OPPILAIDEN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ	24
6.2 KRIISISUUNNITELMA, SUUNNITELMA KRIISI-, UHKA- JA VAARATILANTEIDEN VARALLE	27
6.2.1 KOULUN KRIISIRYHMÄ JA SEN TOIMINTA	28
6.2.2 TIEDOTTAMINEN KRIISITILANTEISSA	28
6.2.3 KRIISIEN KÄSITTELY KOULUYHTEISÖSSÄ	28
6.2.4 OPPILAAN TAI KOULUN TYÖNTEKIJÄN KUOLEMA	30

1. Johdanto

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä.

Opiskeluhoolto toteutetaan opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhoitopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskeluhoitopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle koulutuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma on tarkoitettu tukemaan opiskeluhoollon toteuttamista perusopetuksessa. Suunnitelma on Helsingin Montessori-yhdistyksen, joka toimii opetuksen järjestäjänä, opiskeluhoollon johtamisen väline. Toiminnan pääpaino on yhteisöllisessä opiskeluhoollossa. Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma täydentää opetuksen järjestäjän opetussuunnitelmassa olevaa opiskeluhoollon osuutta luvussa 8. Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma on laadittu yhteistyössä Helsingin kaupungin (hyvinvointialue) kanssa. Opiskeluhooltosuunnitelman laadinnassa ovat olleet mukana oppilaat, henkilöstö sekä huoltajat.

Helsingin Montessori-yhdistyksen opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma on laadittu Helsingin Montessori-koulua varten. Opetuksen järjestäjä ylläpitää Helsingin Montessori-koulua, joka on opetuksen järjestäjän ainoa koulu. Tällä hetkellä koulussa toimivat perusopetuksen vuosiluokat 1–6. Opiskeluhooltosuunnitelman laatimisessa on tehty yhteistyötä Yksityiskoulujen liiton opiskeluhoollon ohjausryhmän ja sen alla toimivien opiskeluhoollosta vastaavien asiantuntijoiden sekä kuraattori- ja psykologiverkostojen kanssa.

Helsingin Montessori-koulussa opiskeluhoolto toteutetaan kahdella tavalla: yhteisöllisenä ja yksilökohtaisena opiskeluhoollona. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on ennaltaehkäisevää, oppilaita tukevaa ja rakentavaa toimintaa. Opiskeluhoitotoimintaa koulussa johtaa koulun rehtori. Rehtorin apuna toimintaa organisoii koulussa yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä, jonka jäseniä ovat rehtorin lisäksi vararehtori, koulupsykologi, koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja. Yksilökohtaista opiskeluhoolto järjestetään oppilaan kehityksen, hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi. Siitä vastaavat hyvinvointialueen opiskeluhoollon ammattilaiset sekä luvanvaraiset monialaiset asiantuntijaryhmät ja moniammatilliset verkostot. Yksilökohtaista opiskeluhoolto ohjaavat salassapitosäädökset.

Yksityisillä opetuksen järjestäjillä on yhteinen **opiskeluhoollon ohjausryhmä**, jossa sovitaan opiskeluhoitotoiminnan keskeiset periaatteet sekä yleinen suunnittelu, ohjaus ja arviointi. Ohjausryhmä tekee tiivistä yhteistyötä Helsingin kaupungin (hyvinvointialue) kanssa.

Yksityiskoulujen liiton Opiskeluhoollon ohjausryhmän toimintasuunnitelma ohjaa yhteistyön muotoja. Ohjausryhmä on edustettuna Helsingin opiskeluhoollon yhteistyöfoorumissa ja alueellisessa opiskeluhoitoryhmässä.

Opiskeluhoollon ohjausryhmän kautta koululle kanavoituu vastaavan kuraattorin sekä kriisityön tukiryhmän palvelut. Sovitun mukaisesti myös muiden yksityiskoulujen henkilöstöä voi tulla koululle auttamaan, mikäli koko kouluyhteisöä kohtaisi jokin yllättävä ja iso kriisi. Koulun kuraattori, tai hänen ollessa estyneenä vararehtori tai rehtori, kutsuu kriisiryhmän paikalle.

2. Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista

2.1. Opiskeluhoollon kokonaistarve

Opiskeluhooltopalveluiden tarve on voimakkaasti lisääntynyt Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla. Koronan jälkimainingeista, epävarmasta kansainvälisestä tilanteesta sekä muista yhteiskunnallisista ja paikallisista syistä johtuva epävarmuus ja oppimisen vaikeudet aiheuttavat oppilaille stressiä ja sekä erilaisia keskittymiseen, jaksamiseen ja mielenterveyteen liittyviä haasteita. Lisäksi oppilaiden suoriutumispaineet ovat kasvaneet.

Tutkimustulosten perusteella osa oppilaista oireilee monin eri tavoin, mikä aiheuttaa mm. poissaoloja, vaikeuksia ryhmäytymisessä ja ylipäättään sosiaalisissa suhteissa. Oppilaat oireilevat myös fyysisesti, mikä lisää kysyntää psykologi- ja kuraattoripalveluiden lisäksi myös terveydenhoitajan ja lääkärin palveluille.

Oppilaiden haasteet ovat usein monisyisiä. Erilaiset oppimisvaikeudet lisäävät tarvetta opiskeluhoollon palveluille. Pedagogisen keinoin ei kaikkia oppilaita voida auttaa, vaan osa oppilaita tarvitsee sekä pedagogista tukea että opiskeluhoollollisia palveluita.

Helsingin Montessori-koulussa lukuvuoden alussa kiinnitetään erityistä huomiota ryhmäytymiseen, ryhmäytymisestä pidetään huolta ja sitä vahvistetaan lukuvuoden aikana. Koulun henkilöstö on myös tärkeässä roolissa tekemässä havaintoja oppilaiden hyvinvoinnista. Henkilöstö tapaa oppilaita päivittäin ja huomaa oppilaan käytöksessä tapahtuvat muutokset. Lisäksi tehdään oppilaille kouluviihtyvyyteen, ilmapiiriin ja jaksamiseen liittyviä kyselyitä. Näiden kyselyiden pohjalta selvitetään opiskeluhoollon tarvetta sekä ennaltaehkäisevän sisältöjen tarvetta ja suuntaa sekä tarvittavia toimenpiteitä opiskeluhooltopalveluiden tarpeesta. Koulun henkilöstö on myös tärkeässä roolissa tekemässä havaintoja oppilaiden hyvinvoinnista. Henkilöstö tapaa oppilaita päivittäin ja huomaa oppilaan käytöksessä tapahtuvat muutokset.

Koulukohtaisten kyselyiden lisäksi resurssien määrittelyn ja suunnittelun pohjana ovat valtakunnalliset kyselyt. Kouluterveyskysely toteutetaan joka toinen vuosi, ja siitä saadaan vertailutietoa oppilaitoksen, kuntatason ja valtakunnallisen tason välillä. Opiskeluhoollon laatua mitataan Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen valtakunnallisella Tea-Viisarilla.

2.1. Opiskeluhoollon kokonaistarve

Opiskeluhoollon saa yhtä kuraattoria kohden olla enintään 670 oppilasta ja yhtä psykologia kohden enintään 780 oppilasta. Opiskeluterveydenhuoltona järjestettävät palvelut järjestetään terveydenhuoltoa koskevan lainsäädännön nojalla. Suositusten mukaan käytettävissä tulisi olla yksi terveydenhoitaja 570 oppilasta kohden sekä yksi lääkäri 1800 oppilasta kohden.

Helsingin Montessori-koulussa on perusopetuksessa vuosiluokilla 1–6 yhteensä 116 oppilasta. Helsingin Montessori-koulussa kuraattori- ja psykologipalvelut tuottaa Helsingin kaupunki (hyvinvointialue). Opetuksen järjestäjä osoittaa opiskeluhoollon tilat kuraattorille ja psykologille. Terveystieteiden vastuu on Hertsikan ala-asteen koulun Ahmatien toimipisteessä.

Perusopetuksen opiskeluhooltosuunnitelma 2.2.2026 voimaan tuleva

Opetuksen järjestäjän arvioissa *käytettävissä olevista* opiskeluhoitopalveluista on ilmoitettu kaikkien opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuodet. Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista perustuu opiskeluhoitohenkilöstön antamiin tietoihin.

Opiskeluhoollon kokonaisresurssin arvioinnin ja toimintaympäristön erityispiirteiden kartoittamiseksi Helsingin Montessori-koulu on laatinut moniammatillisesti taulukon, jossa esitetään arvio opiskeluhoollon käytettävissä olevista opiskeluhoitoresursseista. Arvio tarkistetaan vuosittain lukuvuoden alkaessa syyslukukauden laskentapäivänä.

Terveydenhoitaja (suositus 1/570)	Lääkäri (suositus 1/1800)	Psykologi (suositus 1/780)	Kuraattori (suositus 1/670)
• tarpeen mukaan	• 2 h /vko eli 0,055 htv	3,5 h / vko eli 0,083 htv	• 3,5 h / vko eli 0,083 htv

Taulukko 1 Helsingin kaupungilta (hyvinvointialue) saatu arvio tällä hetkellä Montessori-koulun käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista henkilötyövuosina.

2.2 Opiskeluhoitopalveluiden järjestäminen

Opiskeluhoitopalvelut Helsingin Montessori-koulun oppilaille lain mukaan on velvollinen järjestämään Helsingin kaupunki (hyvinvointialue). Opiskeluhoitohenkilöstö on töissä hyvinvointialueella. Koulun rehtori johtaa koulussa opiskeluhoitopalveluiden toteutumista.

Kuraattori on koulun sosiaali-alan asiantuntija. Kuraattorilta saa apua ja ohjausta, jos oppilaalla tai opiskelijalla on vaikeuksia tai ongelmia esim. koulunkäyntiin, ihmissuhteisiin, päihteisiin, ajankäyttöön tai elämänmuutoksiin liittyvissä asioissa. Kuraattori tekee myös yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä, hänen tehtäviinsä kuuluu koko kouluyhteisön hyvinvoinnin ja toiminnan tukeminen. Kuraattori työskentelee tiiviisti yhteistyössä hoitajien tai muiden laillisten edustajien, opettajien ja koulun muun henkilökunnan kanssa sekä tarvittaessa koulun ulkopuolisten viranomaisten ja yhteistyöverkoston kanssa. Edellä mainitut tahot voivat olla suoraan yhteydessä kuraattoriin, ja tarvittaessa tapauskohtaisesti ohjata oppilaita kuraattorin asiakkaaksi. Kuraattorin on tavattavissa tarpeen mukaan. Kuraattoripalvelut järjestää ja niistä vastaa Helsingin kaupunki (hyvinvointialue).

Psykologin työn tavoitteita koulussa ovat lasten ja nuorten hyvinvoinnin, terveen kehityksen, oppimisen sekä koulunkäynnin edistäminen ja tukeminen. Psykologi tarkastelee ilmiöitä ja ongelmia niin yksilön, perheen, ryhmän kuin yhteisönkin näkökulmista. Psykologi tekee sekä yhteisöllistä hyvinvointia edistävää että myös keskustelutapaamisin toteutuvaa yksilötyötä koululla. Psykologi voi arvioida ja tutkia mielenterveyteen, kehitykseen, oppimiseen tai koulunkäyntiin liittyviä pulmia ja ohjata oppilaita tarvittaessa jatkotutkimuksiin tai hoitoon koulun ulkopuolelle. Psykologi tuo psykologista asiantuntijuutta koulun ja oppilaitosten käyttöön. Tämä tapahtuu antamalla konsultaatiota henkilöstölle ja tekemällä yhteistyötä koko henkilöstön kanssa sekä osallistumalla kokonaisvaltaisesti koulun opiskeluhoitotyöhön. Psykologi on tavattavissa koululla yhtenä päivänä viikossa noin kolmen tunnin ajan. Psykologipalvelut järjestää ja niistä vastaa Helsingin kaupunki (hyvinvointialue).

Kouluterveydenhoitaja on tavattavissa Hertsikan ala-asteen koulun Ahmatien toimipisteessä. Ilman ajanvarausta terveydenhoitajan tavoittaa päivittäin erikseen ilmoitettavina ajankohtina. Kouluterveydenhoitaja hoitaa lakisääteiset terveystarkastukset ja on mukana laajoissa terveystarkastuksissa.

Perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma 2.2.2026 voimaan tuleva

Koulutapaturmissa opiskelija saa ensiavun koulun henkilökunnalta ja tarvittaessa hänet ohjataan terveydenhoitajan luokse tai asianmukaiseen jatkohoitoon. Koulussa tapahtuneesta tapaturmasta ilmoitetaan välittömästi opiskelijan huoltajalle.

Kouluterveydenhuollosta vastaa Helsingin kaupunki (hyvinvointialue).

Lääkäri ottaa vastaan Hertsikan ala-asteen koulun Ahmatien toimipisteessä erikseen ilmoitettavina ajankohtina. Koululääkärin palvelut järjestää ja niistä vastaa Helsingin kaupunki (hyvinvointialue).

2.3 Opiskeluhoitopalvelujen toteuttaminen ja seuranta

Opetuksen järjestäjä huolehtii opiskeluhoitosuunnitelman päivittämisestä vuosittain. Koulun opiskeluhoitoryhmä toimii opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman päivitysten valmistelijaelimenä. Keväällä koulun opiskeluhoitoryhmä arvioi lukuvuoden tavoitteiden toteutumista ja asettaa seuraavan lukuvuoden opiskeluhoollolliset tavoitteet. Samalla ryhmä aikatauluttaa seuraavan lukuvuoden toimintaansa. Lukuvuoden aikana koulun opiskeluhoitoryhmä seuraa tavoitteiden toteutumista sekä reagoi lukuvuoden aikana syntyneisiin tarpeisiin.

Opiskeluhoito kerää palveluiden saatavuudesta, laadusta ja asiakkuuksista yksilöimätöntä tilastotietoa. Tietoa käytetään toiminnan suunnitteluun ja mitoituksen seurantaan. Yksilöimätön tilastotieto luovutetaan viranomaisille näiden pyytäessä säännöllisesti seurantatietoa oppilaitoksilta. Tällainen taho on esimerkiksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, joka kysyy tilastoitua tietoa Teaviisari kyselyssä, jolla mitataan opiskeluhoollon johtamisen laatua.

3. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

Helsingin Montessori-koulussa yhteisöllinen opiskeluhoito tarkoittaa toimintakulttuuria ja erilaisia toimia, joilla ylläpidetään ja edistetään oppilaiden oppimista, hyvinvointia ja terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta sekä vuorovaikutusta ja osallisuutta. Yhteisöllinen opiskeluhoito on kaikkien koulussa työskentelevien vastuulla. Koulun henkilökunnalla on ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista. Koulun työskentelyilmapiirin sekä muiden oppilaiden kohtaamisen osalta vastuu koskee myös oppilaita.

Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä opiskeluhoollona. Opiskeluhoito on osa perusopetuksen toimintakulttuuria ja toimia, joilla ylläpidetään ja edistetään oppilaiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia, mielenterveyttä ja sosiaalista vastuullisuutta sekä ehkäistään syrjäytymistä.

Opiskeluhoollon toimesta edistetään ja seurataan kouluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä.

Yhteisöllisen opiskeluhoollon osa-alueita ovat:

1. Opintojen etenemisen edistäminen
2. Koulutyön ja opintojen järjestäminen hyvinvointia tukevasti
3. Terveyttä ja hyvinvointia edistävien elintapojen tukeminen

Perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma 2.2.2026 voimaan tuleva

4. Ympäristön terveellisyys ja turvallisuus
5. Vuorovaikutustaitojen ja mielenterveyden edistäminen
6. Yhteistoiminta koulun ulkopuolelle
7. Opiskelijoiden osallisuuden varmistaminen
8. Huoltajien osallisuuden varmistaminen
9. Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisy

Huoltajien mahdollisuutta osallistua yhteistyöhön tuetaan. Huoltajia kannustetaan osallistumaan yhteisöllisen opiskeluhoitoon kehittämiseen ja kouluyhteisön hyvinvoinnin ja yhteistyön vahvistamiseen ja heidät otetaan mukaan kehittämään kouluyhteisöä yhteistyössä koulun henkilökunnan sekä oppilaiden kanssa. Huoltajille toteutetaan vuosittain huoltajatytyyväisyyskysely. Lisäksi vuosittain huoltajille järjestetään vanhempainiltoja ajankohtaisista teemoista.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Koulun järjestyssäännöt lisäävät kouluyhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä.

Opetuksen järjestäjä laatii suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä osana koulukohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa. Opettaja ja rehtori ilmoittavat aina koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta tilanteeseen osallistuneiden huoltajille. Ilmoittaminen dokumentoidaan.

Oppilaiden osallisuus kouluyhteisön turvallisuuden edistämässä tukee hyvinvointia ja tarkoituksenmukaista toimintaa turvallisuutta ehkäisevissä ja vaarantavissa tilanteissa. Oppilaan on käytäyttyvä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai oppimisympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa perusopetuksen toimintakulttuuria, ja se otetaan huomioon kaikessa koulun toiminnassa.

Yhteisöllinen opiskeluhoito on koko koulun toimintaa. Vastuu hyvinvoinnin ja turvallisuuden toteutumisesta kuuluu kaikille kouluyhteisössä. Kodin ja koulun yhteistyöllä on tässä keskeinen rooli. Koulun rakenteet ja käytännöt ovat joustavia ja mahdollistavat monipuolisen toiminnan. Toiminnallisuus kouluyhteisössä on luonteva osa jokaista opiskelupäivää. Koulupäivän jälkeen toteutettavalla kerhotoiminnalla varmistetaan jokaiselle mahdollisuus osallistua esteettä terveyttä ja hyvinvointia edistävään toimintaan.

Turvallinen ja ilmapiiriltään ystävällinen toimintakulttuuri tukee opettajan ja opiskelijan välistä sekä opiskelijoiden keskinäistä vuorovaikutusta ja edistää hyvinvointia. Koulutyössä pyritään ennakoitavuuteen ja arjen hallintaan. Kuulluksi tuleminen, kohtaaminen ja oikeudenmukaisuuden kokemus rakentavat luottamusta. Rauhallinen ja hyväksyvä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä ympäristön viihtyisyys edistävät työrauhaa.

Hyvinvointia ja turvallisuutta arvioidaan ja kehitetään Helsingin Montessori-koulussa opettaja-, henkilö- sekä oppilaskunnan hallituksen tapaamisilla. Koulussa toimii aktiivisesti ja suunnitelmallisesti oppilaskunnan hallitus. Ns. rehtorikahvit, jolloin oppilaskunnan hallitus keskustelee rehtorin kanssa oppilaskunnan kannalta merkityksellisistä seikoista. Lisäksi valtakunnallisen kouluterveyskyselyn tuloksista keskustellaan opiskelijakunnan ja huoltajien kanssa.

Kiusaamista, väkivaltaa, rasismia tai muuta syrjintää ei hyväksytä ja epäasialliseen käytökseen puututaan. Helsingin Montessori-koulussa järjestyssäännöt on laadittu yhteistyössä oppilaskunnan kanssa. Helsingin Montessori-koulussa noudatetaan voimassa olevaa suunnitelmaa oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

3.1. Koulukohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä vastaa opiskeluhoillon suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista koulussa. Ryhmä on monialainen, mikä edellyttää Helsingin kaupungin (hyvinvointialueen) opiskeluhoitohenkilöstön osallistumista sen toimintaan. Rehtori johtaa koulun yhteisöllistä opiskeluhoiltoa. Koulukohtaiseen opiskeluhoitoryhmään kuuluvat koulun rehtori, psykologi, kuraattori, kouluterveydenhoitaja sekä tarvittaessa myös laaja-alainen erityisopettaja.

Koulu kirjaa ja nimeää lukuvuosisuunnitelmaan vuosittain koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän jäsenet.

Koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän tehtävänä on yhteisöllisen opiskeluhoitotyön tavoitteiden asettaminen, opiskeluhoillon suunnitteluun ja arviointiin tarvittavan tietopohjan kokoaminen, vuorovaikutuksen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen sekä terveyden edistämisen käytännöt, huolen varhaisen tunnistamisen ja puheeksi oton taitojen vahvistaminen sekä oppimisympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja tarkastaminen.

Koulu määrittelee yhteisöllisen opiskeluhoillon kehittämisen painopisteet lukuvuosisuunnitelmaan. Koulu tarkastelee yhteisöllisen opiskeluhoillon osa-alueita usealla eri hyvinvoinnin ulottuvuudella; kouluyhteisön hyvinvointia, koulutyön järjestämistä hyvinvointia tukevaksi, osallisuuden vahvistamista ja mahdollista kummioppilastoimintaa kehittämällä.

Yhteisöllisen hyvinvointityön kehittämisessä edistymistä arvioidaan ja arvioinnin tulokset kirjataan koulun toimintakertomukseen. Opetuksen järjestäjä seuraa opiskeluhoillon toteuttamisen tavoitteiden ja keskeisten periaatteiden sekä opiskeluhoillon toimenpiteiden toteutumista.

Rehtori vastaa yhteisöllisestä opiskeluhoillosta ja johtaa sitä koulussa. Helsingin Montessori-koulun koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä vastaa yhteisöllisestä opiskeluhoillosta yhdessä koulun kaikkien aikuisten kanssa.

Ryhmä tapaa säännöllisesti 5–8 kertaa lukuvuodessa, käytännössä kerran kuukaudessa ja tekee ehdotuksen koulun opettajakunnalle hyvinvoinnin vuosikellon mukaisesta ohjelmasta jokaiselle jaksolle.

Lukuvuoden aihepiirit nousevat oppilaiden arjesta, koulun ammattilaisten tekemistä havainnoista ja erilaisten lakisääteisten kyselyiden pohjalta. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyn sekä Kouluterveyskyselyn tulosten purun yhteydessä nostetaan kouluamme koskevia teemoja esille. Painopiste on ennaltaehkäisevässä hyvinvointityössä. Luokkien opettajat vierailevat ryhmien tapaamisissa ja kertovat ryhmänsä yleisestä opiskeluilmapiiristä. Näiden viestien perusteella opiskeluhoitoryhmä suunnittelee tarvittavia toimenpiteitä mahdollisten ongelmatilanteiden ratkaisemiseksi. Suunnittelun pohjana tämän lisäksi ovat mm. oppilaskunnalta saadut palautteet sekä opiskelijoille ja huoltajille tehdyt koulun omat Pulssi-kyselyt. Näiden ja luokanopettajien kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta oppilashoitoryhmä ja opettajakunta pyrkivät valitsemaan kullekin lukuvuodelle muutaman teeman, joihin voidaan liittää erilaisia teemapäiviä ja kutsua vierailijoita.

3.2 Oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Opiskeluhoitoryhmän rooli on toimia koulun terveellisyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäjänä. Opiskeluhoitoryhmän tulee seurata vuosittain koulun opetusryhmien hyvinvointia. Oppilaiden hyvinvointia seurataan ja mitataan myös oppilas- ja

huoltajakyselyillä, jotka ovat suunnattu oppilaille ja huoltajille. Laajempi oppilaiden hyvinvointia mittaava kysely on valtakunnallinen kouluterveyskysely, joka tehdään THL:n aikataulun mukaan. MOVE! -mittauksilla puolestaan mitataan 5. ja (8.) -luokkalaisten fyysistä toimintakykyä OPH:n ohjeistuksen mukaan.

Edellisten lisäksi koulu osallistuu THL:n peruskouluilta toteutettavaan tiedonkeruuseen. THL kerää peruskouluilta terveydenedistämisaktiivisuuteen liittyvää tietoa yhteistyössä Opetushallituksen kanssa. Tiedot kerätään kouluilta syksyisin, kahden vuoden välein parittomina vuosina. Linkki tiedonkeruuseen lähetetään koulun rehtorille. Tietojen kokoaminen tehdään yhteistyössä koulun opiskeluhoitoryhmän kanssa. Saatavien tulosten avulla tuetaan laaja-alaisen hyvinvointitiedon hyödyntämistä koulujen arjessa ja opiskeluhoiton johtamisessa.

Tutkimusten ja kyselyiden keskeiset tulokset käydään läpi opiskeluhoitoryhmässä ja koko henkilökunnan kanssa. Tulosten perusteella opiskeluhoitoryhmä ja koulun henkilökunta suunnittelee omaa toimintansa niin, että se voisi entisestään lisätä oppilaiden, ryhmien ja koko kouluyhteisön hyvinvointia.

Arvioinnissa havaitut puutteet sekä lukuvuoden aikana esille tulevat puutteet korjataan välittömästi.

3.3 Opetukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ennaltaehkäiseminen, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen

Oppilaan tulee osallistua perusopetukseen, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta. Oppilaan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti, POL 35§. Oppivelvollisuuden kuuluvien opintojen tulee edistyä oppilaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua, POL 26§.

Poissaolojen seurantaan liittyvä ohjeistus määrittellään erikseen opetuksen järjestäjän toimesta. Helsingin Montessori-koulussa käytetään poissaoloihin puuttumiseen ja poissaolojen seuraamiseen yhteistä poissaolomallia. Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen on kuvattu yksityiskohtaisemmin Toimenpiteet oppilaiden poissaolotilanteissa -ohjeessa. Poissaolomallin tavoitteena on tukea oppilaiden ja ryhmien hyvinvointia, ja näin auttaa oppilaan kouluun kiinnittymistä sekä ehkäistä poissaoloja.

Runsas poissaolot ovat usein merkki oppilaan koulunkäyntiin liittyvästä ongelmasta. Oppilaiden poissaoloja ehkäistään ryhmäytymällä, tukemalla oppilaiden sosiaalisia suhteita, vahvistamalla erilaisuuden hyväksyvää ilmapiiriä, huolehtimalla turvallisesta ja terveellisestä oppimisympäristöstä ja oikea-aikaisesta oppimisen ja koulunkäynnin tuesta. Lisäksi ehkäistään systemaattisesti koulukiusaamista. Oppilailla on mahdollisuus saada tukea opiskeluhoitohenkilöstöltä ja erityisopettajalta. Tärkeää on myös toimiva oppilaan ja opettajan välinen suhde erityisesti silloin, kun oppilaalla on kohonnut riski poissaoloihin. Varhainen puuttuminen yhteistyössä kodin kanssa on tärkeää.

Oppilaan tulee pyytää lupa koulusta poissaoloon. Luvan enintään kolmen päivän poissaoloon myöntää oppilaan opettaja. Kolme päivää pidemmän loman myöntää koulun rehtori ja yli kymmenen päivän poissaolon koulun johtokunta. Mikäli lupaa ei ole voitu ennalta pyytää, tulee oppilaan huoltajan selvittää poissaolot kirjallisesti poissaolomakkeella mahdollisimman pian tai pitkäaikaisissa poissaoloissa ottaa yhteyttä oppilaan opettajaan tai koulun rehtoriin.

Poissaoloihin puututaan suunnitelmallisesti ja mahdollisimman varhaisessa vaiheessa poissaoloja seuraamalla, puuttumalla ja niitä selvittämällä. Huolestuttaviin poissaoloihin puuttumisella ehkäistään ongelmien kasvamista sekä poissaolokierteen syntymistä. Koulupoissaoloihin puuttuminen ehkäisee osaltaan myös oppimisen haasteita sekä syrjäytymistä.

3.3.1 Poissaolojen seurantavastuu ja poissaoloihin puuttuminen

Perusopetuksen opiskeluhooltosuunnitelma 2.2.2026 voimaan tuleva

Luokanopettaja seuraa oman luokkansa oppilaiden poissaoloja ja puuttuu tarvittaessa poissaoloihin niiden syitä ja taustoja selvittämällä. Rehtorilla on kokonaisvastuu koulun poissaolojen seurannasta, poissaoloihin puuttumisesta ja niiden syiden ja taustojen selvittämisestä sekä tarvittaviin toimenpiteisiin ryhtymisestä.

Koulun poissaoloja käsitellään opiskeluhoitoryhmässä vähintään neljännesvuosittain. Toimenpiteet oppilaiden poissaolotilanteissa -ohjeessa kuvataan yksityiskohtaisemmin koulun käytävissä olevat toimenpiteet ja vastuut poissaolojen seurantaan liittyen. Opetuksen järjestäjä seuraa poissaolojen määrää ja kehitystä koulu- ja kaupunkitasoisesti sekä tarvittaessa puuttuu tilanteisiin myös oppilaskohtaisesti.

3.3.2 Luvattomista poissaoloista ilmoittaminen huoltajalle

Oppilaiden huoltajien on huolehdittava oppilaan oppivelvollisuuden suorittamisesta. Huoltajan pitää aina tietää oppilaan poissaoloista. Poissaoloihin puututaan yhteistyössä huoltajien kanssa. Kun oppilas on poissa koulusta, eikä huoltaja ilmoita poissaolosta, luokanopettaja tai muu erikseen sovittava vastuuopettaja on viipymättä yhteydessä huoltajaan. Mikäli oppilaan poissaolot aiheuttavat huolta, vaikka ne olisivat huoltajien hyväksymiä, opettaja on yhteydessä huoltajaan ja selvittää poissaoloihin liittyviä tekijöitä, jotka aiheuttavat huolta koulussa.

Poissaolot, riippumatta niiden syistä, ovat riski oppimiselle ja hyvinvoinnille, kouluun kiinnittymiselle sekä koulunkäynnin jatkuvuudelle. Luvattomat poissaolot vaativat taustalla olevien ongelmien ja tuen tarpeen kartoittamista. Kartoituksen tekemisestä ja poissaoloihin puuttumisesta vastaa ensikädessä oppilaan opettaja. Sovittaessa erillisen kartoituksen voi tehdä myös kuraattori tai psykologi, mikäli oppilaalla on opiskeluhoillon asiakkuus. Tarvittaessa voidaan sopia myös niin, että kartoituksen tekee oppilaalle tuttu erityisopettaja.

Yksittäisen oppilaan asioita käsiteltäessä kootaan niiden käsittelyä varten erillinen monialainen asiantuntijaryhmä. Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan, jos oppilaan poissaolot jatkuvat opettajan oltua yhteydessä huoltajiin. Aloitteen monialaisen asiantuntijaryhmän kokoamisesta voi tehdä kuka tahansa koulun tai hyvinvointialueen henkilökuntaan kuuluva, jolla on huoli oppilaan poissaoloista. Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoontumisia jatketaan, kunnes huoli poissaoloista on poistunut.

Ensisijaisesti ja pääsääntöisesti oppilaan opettaja vastaa oppilaan poissaolojen syiden selvittämisestä yhteistyössä oppilaan huoltajan ja opiskeluhoitohenkilöstön kanssa. Koulun tukitoimet otetaan tarvittavilta osin käyttöön. Opiskeluhoillon henkilöstö on sovittaessa säännöllisesti yhteydessä oppilaaseen ja huoltajiin. Koulun ulkopuolisia tukitahoja voidaan tarvittaessa konsultoida. Oppilaan opettajan tai rehtorin on tarvittaessa tehtävä virkansa puolesta lastensuojeluilmoitus, mikäli poissaolot jatkuvat tukitoimista huolimatta.

3.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen

Tupakointi ja kaikenlaisten tupakkatuotteiden käyttö on kielletty kaikissa Helsingin Montessori -koulun tiloissa ja koulun ulkoalueilla. Tupakkatuotteiden käyttökielto koskee myös sähkötupakkaa.

Tupakoinnin ehkäisy koulussa on koko yhteisön yhteinen asia. Nikotiinittomuuteen pyritään ennen kaikkea positiivisella kannustamisella, motivoinnilla ja tukemalla savuttomuuteen. Jokaisen työntekijän tehtävänä on ottaa oppilaan päihteiden käyttö puheeksi, muistuttaa säännöistä ja valvoa niiden toteutumista sekä puuttua sääntörikkeisiin ja ohjata tarvittaessa tuen piiriin.

Koulun henkilöstön tulee päihteiden käyttöön liittyen tehdä tarvittaessa yhteistyötä opiskeluhoillon työntekijöiden kanssa. Painopisteenä on ennaltaehkäisevä työ, jota toteutetaan suunnitelmallisena osana koulun yhteisöllistä opiskeluhoiltoa. Mielen ja kehon hyvinvointi, turvataidot sekä tunne- ja vuorovaikutustaidot ovat osa laaja-alaista osaamista ja niitä käsitellään kaikilla luokka-asteilla. Itsestä ja

Perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma 2.2.2026 voimaan tuleva

omasta terveydestä huolehtiminen kuuluvat usean eri oppiaineen sisältöihin opetussuunnitelmassa. Kouluterveydenhoitaja osallistuu tarvittaessa opetukseen, jossa käsitellään hänen osaamisalueensa asioita.

Oppilaiden päihteiden käyttöä kartoitetaan osana 5. ja (8.) luokan laajaa terveystarkastusta. Päihteiden käyttö voi olla oire muista ongelmista. Tämän vuoksi yksittäisen oppilaan päihteidenkäyttöä kartoitetaan yhteistyössä huoltajien, kouluterveydenhoitajan ja/tai kuraattorin kanssa. Koulussa seurataan kouluterveyskyselyjen sekä muiden terveyttä ja hyvinvointia kartoittavien kyselyjen tuloksia. Osana kouluympäristön terveyden ja turvallisuuden tarkastuksia kartoitetaan koulun toimintaympäristöä myös tupakkatuotteiden ja päihteiden käytön näkökulmasta. Tavoitteena on päihteettömän lapsuuden ja nuoruuden turvaaminen kaikille koulun oppilaille.

Koulussa puututaan oppilaiden mahdolliseen päihteiden käyttöön sekä ennaltaehkäisevästi että korjaavasti. Henkilöstön päihteiden ja nikotiinituotteiden käytön sekä muun riippuvuutta aiheuttavien toimintojen tunnistamisen osaamista ja puheeksi ottoa kehitetään. Montessori-koulussa toteutetaan vuosittain vähintään yksi alakoulun luokille 4.–6. suunnattu tunne-, turva- ja mielenterveystaitoja vahvistava, tupakkatuotteita ja päihteiden käyttöä ennaltaehkäisevä oppimiskokonaisuus yhteistyössä opiskeluhoitajan kanssa. Tarvittavaa yhteistyötä tehdään myös koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Mikäli koulussa on päihtynyt (alkoholi, lääkkeet, huumeet) oppilas, koulun työntekijät puuttuvat välittömästi tilanteeseen. Oppilaan huoltajaan otetaan heti yhteyttä ja kutsutaan hänet paikalle. Yhdessä huoltajan kanssa tehdään jatkosuunnitelma (esim. huoltajalle kerrotaan yhteydenotosta lastensuojeluun/poliisiin). Koulu tekee päihteiden käytöstä aina lastensuojeluilmoituksen ja huumausaineen käytöstä koulu ilmoittaa aina myös poliisille.

Epäily päihteiden käytöstä

- Kun oppilaalla esiintyy oireilua, joka ilmenee mm. levottomuutena, keskittymiskyvyttömyytenä, aiheettomina poissaoloina, häiriköintinä, ilkeänä, kiusaamisena tai alisuoriutumisenä, tulee tilanteeseen aina puuttua. Jokainen koulussa työskentelevä aikuinen, joka epäilee, että oppilas käyttää päihteitä tai on muuten huolissaan oppilaan hyvinvoinnista, on vastuussa tilanteeseen puuttumisesta.
- Heränneestä epäilystä tulee kertoa rehtorille ja joko kouluterveydenhoitajalle tai kuraattorille, joka ottaa asian hoitamisen vastuulleen.
- Kouluterveydenhoitaja ja/tai kuraattori keskustelevat asiasta ensin oppilaan kanssa ja ottavat sen jälkeen yhteyttä oppilaan huoltajaan. Vaihtoehtoisesti voidaan myös sopia, että oppilas kertoo ensin itse kotona koulussa heränneestä epäilystä/huolesta ja pyytää huoltajia ottamaan yhteyttä terveydenhoitajaan tai kuraattoriin.
- Kouluterveydenhoitaja/kuraattori kutsuu viivytystä huoltajat ja oppilaan neuvotteluun. Mikäli huoltaja ja oppilas antavat suostumuksensa luokanopettaja osallistuu myös palaveriin. Tarvittaessa voidaan mukaan kutsua koulun ulkopuolisia työntekijöitä.
- Palaverissa sovitaan jatkotyöskentelystä ja tilanteen seurannasta. Samalla sovitaan myös siitä, tarvitaanko mukaan vielä muita tahoja (esim. lastensuojelu).
- Tapaamisessa sovitaan myös siitä, kenelle oppilaan asioista saa puhua. Käytännössä kannattaa sopia, että oppilaan asioista ja tilanteen etenemisestä puhutaan avoimesti kaikkien niiden aikuisten kesken, jotka ovat mukana nuoren tilannetta selvittämässä.

Perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma 2.2.2026 voimaan tuleva

- Jos oppilaan kohdalla on selkeä syy epäillä huumeiden käyttöä, huoltajalle suositellaan nuoren lähettämistä huumetestiin. Testaukseen tarvitaan sekä oppilaan että hänen huoltajiensa lupa. Huoltajat ovat aina mukana huumetestissä suunniteltaessa. Samassa yhteydessä arvioidaan laaja-alaisesti se, mihin tarkoitukseen huumetestausta tarvitaan. Huumetestistä voi joissakin tilanteissa olla tarpeellinen työväline, jonka avulla saadaan tarvittavaa lisätietoa oppilaan hoidon tarpeen määrittämiseen, hoitoon ohjaamiseen tai hoidon etenemisen seurantaan. Jo tässä vaiheessa on myös suunniteltava, miten toimitaan testituloksen ollessa positiivinen tai vaihtoehtoisesti siinä tapauksessa, että testi ei todenna päihteidenkäyttöepäilyä.
- Oppilaan on myös etukäteen tiedettävä siitä, mitä testillä testataan, mitä seuraamuksia testituloksista voi seurata ja kenelle tieto testituloksista annetaan. Huumetestejä koskevat tiedot ovat potilasasiakirjoihin sisältyviä tietoja ja näin ollen salassa pidettäviä, joten niitä ei saa luovuttaa sivullisille ilman potilaan lupaa.
- Oppilaan oikeusturvan toteutumisen kannalta on välttämätöntä, että terveydenhuollon ammattihenkilöstö on suunnittelemassa ja toteuttamassa testausta alusta alkaen. Valvottuja huumetestejä otetaan Helsingissä terveyskeskuksessa.
- Kouluterveydenhoitaja voi tehdä lähetteen laboratorioon huoltajan ja nuoren suostumuksella.
- Mikäli päihteidenkäytöstä johtuva huoli on aiheellinen, tehdään nuoresta lastensuojeluilmoitus.

Oppilas päihtyneenä koulussa

- Mikäli oppilas on päihtyneenä koulussa, tulee asian huomanneen aikuisen ottaa viipymättä yhteyttä rehtoriin.
- Rehtori tai kouluterveydenhoitaja/kuraattori ottaa yhteyttä oppilaan huoltajiin.
- Jos oppilaan päihtymistila on voimakas tai jos oppilaan epäillään käyttäneen lisäksi huumeita, toimitetaan hänet terveyskeskukseen tarkastettavaksi ja mahdollista ensiapua varten.
- Mikäli ei ilmene tarvetta terveyskeskuksessa käyntiin, odottaa oppilas koululla niin kauan, kunnes huoltaja tulee noutamaan hänet. Jos huoltajaa ei heti tavoiteta, huolehditaan siitä, että oppilas ei jää yksin. Mikäli huoltajaa ei tavoiteta lainkaan, otetaan yhteyttä sosiaalipäivystykseen.
- Huoltajien, oppilaan ja koulun opiskeluhoitajan kanssa sovitaan yhteinen palaveri mielellään jo seuraavaksi päiväksi. Palaverissa sovitaan mahdollisesta oppilaan hoitoon ohjaamisesta, tilanteen seurannasta sekä tarpeesta ottaa mukaan muita auttamistahoja (esim. lastensuojelu).
- Oppilas, joka esiintyy päihtyneenä koulussa, rikkoo koulun järjestyssääntöjä ja siksi rehtori harkitsee rangaistuksen antamista oppilaalle.
- Mikäli päihtynyt oppilas on herättänyt huomiota tai aiheuttaneet ongelmia (esim. väkivaltainen käyttäytyminen) muiden oppilaiden keskuudessa, tulee aikuisten huolehtia tilanteen käsittelystä myös muiden oppilaiden kanssa.
- Päihtyneestä oppilaasta tehdään lastensuojeluilmoitus. Ilmoituksen teosta ilmoitetaan sekä oppilaalle että hänen huoltajilleen.

Koulun alueella epäillään välitettävän päihteitä

Ulkopuoliset välittävät päihteitä

- Mikäli koulun alueella liikkuu asiattomia henkilöitä ja on aihetta epäillä, että nämä välittävät päihteitä, ilmoitetaan asiasta viipymättä rehtorille. Rehtori ottaa yhteyttä poliisiin.

Oppilas välittää päihteitä

Perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma 2.2.2026 voimaan tuleva

- Mikäli epäillään, että joku koulun oppilaista välittää päihteitä koulussa, ilmoitetaan asiasta rehtorille. Rehtori kutsuu huoltajat palaveriin. Asiasta ilmaistaan aina huoli myös lastensuojeluun ja koulupoliisille.
- Jos palaverin jälkeenkin on perusteltu syy epäillä aineiden välitystä, ottaa rehtori yhteyttä poliisiin. Oppilaan oman käytön ollessa kyseessä, on hoitoonohjaus kuitenkin aina ensisijainen asia.

Toimintamalli tupakointiin ja tupakkatuotteiden käyttöön puuttumisessa

- Tupakkatuotteita käyttävän oppilaan tavatessaan, opettaja laittaa asiasta merkinnän oppilaan tietoihin koulun käyttämään oppilastietojärjestelmään, Transparenttiin.
- Luokanopettaja seuraa tupakkatuotteita koskevia merkintöjä (muiden merkintöjen ohella) koulun oppilastietojärjestelmästä.
- Luokanopettaja laittaa kouluterveydenhoitajalle viestin oppilaan ensimmäisestä tupakkatuotteita koskevasta merkinnästä
- Kouluterveydenhoitaja kutsuu oppilaan keskusteluun
- Kouluterveydenhoitaja on yhteydessä oppilaan huoltajiin
- Toistuvien tupakkatuotteita koskevien merkintöjen jälkeen huoltajat kutsutaan kouluun keskustelemaan asiasta.

3.5 Yhteistyö ja käytännöt kouluympäristön terveellisyys- ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Yhteisöllisen opiskeluhoillon painopisteenä on opiskelu ympäristön esteetön terveellisyys ja turvallisuus. Lainmukaiset tarkastukset tehdään yhteistyössä kouluterveydenhuollon, koulun ja sen oppilaiden, terveystarkastajan, henkilöstön terveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista seuraa vuosittain turvallisuusvastaava.

Koulun henkilökunta tekee aina lukuvuoden alkaessa opiskelu ympäristön terveellisyys- ja turvallisuustarkastuksen. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamisesta huolehtii rehtori ja turvallisuusvastaava yhdessä.

Hyvät työ- ja opiskeluolosuhteet luovat edellytykset koulu yhteisön hyvinvoinnille, työ- ja opiskelukyvyyn säilyttämiselle sekä tulokselliselle oppimiselle. Oppilaan terveyden edistämiseksi koulu yhteisön ja opiskelu ympäristön terveellisyys ja turvallisuus tarkastetaan säännöllisesti.

Oppilaitosten opiskelu ympäristön terveellisyys- ja turvallisuuden sekä hyvinvoinnin tarkastus tehdään yhteistyössä eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa kolmen vuoden välein. Kukin viranomais- tai toimijataho huolehtii sille kuuluvista ja sen vastuulle sovitusta jatkotoimenpiteistä. Kouluterveydenhuoltoon säädettyä seuranta toteutetaan monialaisessa yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä.

Tarkastusten osa-alueita ovat

- psykososiaalinen hyvinvointi: opiskelun ja koulunkäynnin järjestäminen hyvinvointia tukevasti, ehkäisevä päihdetyö, liikunnallisuuden ja ergonomian edistäminen, terveellisten ruokailutottumusten edistäminen

Perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma 2.2.2026 voimaan tuleva

- terveellisyys ja turvallisuus kiinteistössä: rakennukset ja sisätilat, piha ja liikenne sekä esteettömyys
- turvallisuuden edistäminen: turvallisuuden edistäminen yhteisössä ja ympäristöissä, tapaturmien ehkäisy sekä paloturvallisuus.

Tarkastusten toteuttaminen

Tarkastuksessa hyödynnetään yleisellä tasolla

- kouluterveydenhuollon laajat terveystarkastukset
- kouluterveydenhuollon vastaanotoilla ja tarkastuksissa kertynyt tieto terveystottumuksista ja oireilusta
- kuraattorille ja psykologille asiakastyössä kertynyt tieto oppilaiden ja yhteisön hyvinvoinnista
- tilastot poissaoloista koulun seurantatiedoista
- tilastot tapaturma- ja vaaratilanteista koulun seurantatiedoista
- tilastot kiusaamisesta ja sen ehkäisemisestä koulun seurantatiedoista
- kouluterveyskysely (tiedot oppilaitosympäristön olosuhteista, osallisuudesta, vaikuttamismahdollisuuksista, tuen ja palvelujen saannista, opintojen kuormittavuudesta, kiusaamisesta ja häirinnästä sekä terveystottumuksista ja oireilusta)

Terveydensuojeluviranomaiset seuraavat tarkastuksen perusteella annettujen kiinteistöön liittyvien korjaus- ja toimenpidevelvoitteiden toteuttamista. Rehtori esimiehenä vastaa työoloista ja työn turvallisuudesta sekä niihin liittyvistä jatkotoimista ja niiden seurannasta. Koulun monialaisen yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän vastuulle kuuluvat erityisesti oppilaitosyhteisön hyvinvointiin liittyvät ratkaisut.

Kouluyhteisön terveellisyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia tarkastellaan ja arvioidaan lisäksi muun muassa seuraavien toimenpiteiden avulla:

- kiinteistökierrokset
- palotarkastus
- riskikartoitus
- turvallisuusohjeistukseen perehtyminen
- turvallisuuskävelyt
- erilaiset turvallisuusvalmiuteen liittyvät harjoitukset
- monialaisen yhteisöllisen opiskeluhoiton suorittama jatkuva arviointi
- ensiapu- ja sammutustaitojen ylläpito

Koulun terveellisyydestä, turvallisuudesta ja yhteisön hyvinvoinnista huolehditaan osana työsuojelutoimintaa. Koulussa otetaan osaa työsuojeluun ja turvallisuuteen liittyviin tarkastuksiin sekä osallistutaan turvallisuussuunnitelman laatimiseen ja päivittämiseen.

4. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

4.1 Yksilöllinen, oppilaalle kohdennettu tuki

Oppilaalle yksilöllisesti kohdennetulla tuella edistetään sekä lapsen ja nuoren oppimista, että tasapainoista fyysistä ja psyykkistä kasvua ja kehitystä. Tavoitteena on myös oppimisen esteiden ja muiden ongelmien ehkäiseminen ja varhainen tunnistaminen.

Kohdennetun ja yksilöllisen tuen muotoja koulussa ovat esimerkiksi

- oppilaslähtöisyys ja oppilaan vahvuuksien hyödyntäminen
- kodin ja koulun välinen yhteistyö
- tuen kohdennetut tukitoimet
- opettajien, koulunkäynnin ohjaajien kuten terveydenhoitajan, koulukuraattorin ja psykologin antama tuki oppimiseen, kasvuun, kehitykseen ja mielenterveyteen liittyvissä asioissa
- moniammatillinen yhteistyö
- koulun ulkopuolisten tahojen antama tuki ja yhteistyö mm. oppilaan elämäntilanteisiin liittyvissä vaikeuksissa (erikoissairaanhoido, perheneuvola, lastensuojelu, poliisi jne.)

Oppilaalle yksilöllisesti kohdennettu tuki voi olla joko pedagogista tai opiskeluhuollollista.

Erilaisia tuen rakenteita on selostettu lyhyesti alla ja tarkemmin seuraavissa luvuissa.

1. Konsultoiva oppilashuolto, pedagogisen tuen ryhmä

Ryhmään ohjaututaan oppilaan koulunkäyntiin ja oppimiseen liittyvissä asioissa. Pedagogisen tuen ryhmän toiminnasta vastaa rehtori. Ryhmään osallistuvat oppilasta opettavat opettajat tarvittavilta osin. Myös oppilaalla ja huoltajalla on mahdollisuus halutessaan osallistua ryhmän toimintaan. Pedagogisen tuen ryhmä ei ole yksilökohtaista opiskeluhuoltoa vaan pedagogista tukea, joten huoltajan tai oppilaan suostumusta ei tarvitse pyytää. Tästä syystä käsiteltävät asiat rajataan koskemaan ainoastaan pedagogista tukea. Pedagogisen tuen ryhmä voi antaa konsultatiivista tukea oppilaan asiassa. Ryhmä kokoontuu noin kerran kuukaudessa, jolloin opettaja voi huolen herätessä matalalla kynnyksellä saada oppilashuollon konsultatiivista tukea.

2. Monialainen asiantuntijaryhmä

Yksittäisen oppilaan asioissa voidaan perustaa moniammatillinen asiantuntijaryhmä oppilaan asioiden ja tuen tarpeen selvittämiseksi. Monialainen asiantuntijaryhmä on yksilöllistä opiskeluhuoltoa. Ryhmän kokoonpano vaihtelee oppilaan tuen tarpeen mukaan. Ryhmän perustamiseksi pyydetään kirjallinen lupa oppilaalta ja huoltajalta. Oppilaalla ja huoltajalla on mahdollisuus osallistua asiantuntijaryhmän kokoontumiseen. Paikalla kokoontumisessa ovat ne asiantuntijat, joiden läsnäoloon huoltaja ja oppilas ovat antaneet luvan. Ryhmään voi tarvittaessa kuulua koulun ulkopuolisia yhteistyökumppaneita, kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido tai poliisi. Tärkeää on, että työskentelyyn osallistuvat ne henkilöt, jotka ovat keskeisiä oppilaan asioissa.

3. Asiantuntijakonsultaatio

Opettaja voi työnsä tueksi tarvita esimerkiksi erityisopettajan tai koulupsykologin antamaa konsultaatiota. Opettaja saa keskustella oppilaan asiasta muiden opettajien tai niiden asiantuntijoiden kanssa, joiden työtehtäviin oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen suunnittelu tai antaminen liittyy. Keskustelu rajautuu tietoihin, jotka ovat tarpeellisia opetuksen tai oppimisen ja koulunkäynnin tuen suunnittelussa ja käytännön toteuttamisessa. Keskustelun tarkoituksena on varmistaa, että oppilas saa oikea-aikaista ja riittävää tukea. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen yhteydessä konsultaatiota voidaan tarvittaessa tehdä myös siten, että oppilaan nimi tulee ilmi, vaikka konsultaatiossa käsiteltäisiin salassa pidettäviä asioita. Tällöin konsultaatioon osallistuvat harkitsevat, mitkä tiedot ovat oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämiä välttämättömiä tietoja.

4. Yksilökäynnit

Mikäli konsultaatiossa todetaan, että oppilas hyötyy yksilökäynneistä psykologin, kuraattorin tai terveydenhoitajan kanssa, ohjataan oppilas yksilökäynneille. Perusteena voivat olla mm. opiskeluhoollollisen tuen tarve oppilaan kehitykseen tai mielenterveyteen liittyvissä vaikeuksissa. Oppilaat voivat hakeutua yksilökäynneille myös suoraan oppilaan tai huoltajien yhteydenoton perusteella. Yksilökäyntien määrän ja käyntitiheyden määrittävät psykologi, kuraattori ja terveydenhoitaja itse. Oppilaalla on oikeus saada keskusteluapua kuraattorilta tai psykologilta seitsemän työpäivän aikana ja kiireellisissä tilanteissa samana tai viimeistään seuraavana työpäivänä. Terveydenhoitaja on yleensä tavoitettavissa virka-aikana vähintään puhelimitse.

5. Kasvatukselliset keskustelut

Joskus konsultaatiossa voidaan todeta, että oppilaan asia hoituu erilaisin kasvatuksellisin tai kurinpidollisin keinoin tai luokassa tai vuosiluokkayhteistyössä toteutettavilla keinoilla. Tällöin asian tuonut opettaja vastaa oppilaan oppimisen tai kasvun tuen järjestämisestä. Kasvatuskeskustelut ja kurinpidolliset toimet eivät ole yksilöllistä opiskeluhoiltoa.

4.2 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoiltopalveluihin

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoiltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoilto perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuisa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Kun opettajalla on huoli oppilaan oppimisesta, hyvinvoinnista, kasvusta tai käyttäytymisestä, asiasta keskustellaan ensin oppilaan kanssa. Tarvittaessa ollaan yhteydessä oppilaan huoltajaan. Opettaja voi konsultoida opiskeluhoollon henkilöstöä oppilaan asiassa anonymisti (oppilas ei saa olla tunnistettavissa).

Nimetön tapauskonsultaatio sopii esimerkiksi sellaisiin tilanteisiin, joissa opettaja haluaa tukea huolen puheeksi ottamisessa huoltajan kanssa. Konsultaation voi tehdä oppilaan nimellä, mikäli konsultaatiosta on sovittu yhdessä oppilaan ja/tai huoltajan kanssa. Konsultaation jälkeen oppilaan asian käsittely jatkuu tarvittaessa monialaisessa asiantuntijaryhmässä tai yksilökohtaisessa opiskeluhoilutyössä kuraattorin, terveydenhoitajan tai psykologin kanssa.

Mikäli joku koulun työntekijöistä arvioi, että oppilaan opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi taikka poistamiseksi tarvitaan opiskeluhoollon psykologi- tai kuraattoripalveluja, hänellä on velvoite ottaa viipymättä yhteyttä psykologiin tai kuraattoriin oppilaan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, oppilaalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenoton syistä ja myös huoltajalle on välitettävä tieto asiasta (ellei oppilas oikeutetusti kiellä kertomasta).

Mikäli opettaja arvioi huolen vaativan ohjausta, on hänen välitettävä huolensa psykologille tai kuraattorille oppilaan nimellä, vaikka oppilas tai huoltajat eivät antaisi suostumustaan. Tällöin ohjauksesta ja sen syistä on tiedotettava oppilasta tai huoltajaa jälkikäteen, mikäli se ei ole lapsen edun vastaista. Lapsen edun arvioinnissa opettajan tulee konsultoida opiskeluhoollon henkilöitä. Mikäli oppilaasta on lastensuojelullista huolta, mutta

Perusopetuksen opiskeluhooltosuunnitelma 2.2.2026 voimaan tuleva

hän kieltäytyy opiskeluhoollon tuesta, tulee huoli välittää lastensuojeluun. Tapauskohtaisesti harkitaan, milloin psykologi tai kuraattori on itse suoraan yhteydessä oppilaaseen tai huoltajaan.

Psykologin ja kuraattorin kanssa keskusteluun pääsemiseksi ei kaikissa tapauksissa ole välttämätöntä, että huoltajat ovat tietoisia ohjauksesta, mikäli se arvioidaan oppilaan edun mukaiseksi. Oppilaalla on oikeus käydä psykologin, kuraattorin ja kouluterveydenhoitajan tapaamisissa, vaikka huoltajat kieltäisivät tämän.

4.3 Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoa lähtökohtaisesti se opetushenkilöstön tai opiskeluhoollon palveluiden edustaja, jolla on herännyt huoli oppilaan hyvinvoinnista. Monialaisen asiantuntijaryhmän perustamisesta sovitaan aina yhdessä oppilaan ja huoltajien kanssa. Monialaiseen asiantuntijaryhmään tulee kutsua oppilaan asian kannalta tarkoituksenmukaiset henkilöt. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain oppilaan, tai ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa kirjallisella suostumuksella.

Asiantuntijaryhmän jäsenillä on oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta. Monialaiseen asiantuntijaryhmään on usein perusteltua kutsua mukaan myös työntekijöitä esimerkiksi hoito- ja kuntoutustahoilta sosiaali- ja terveystoimesta. Näistä ulkopuolisista osallistujista ei kuitenkaan tule asiantuntijaryhmän varsinaisia jäseniä.

Oppilaalla on oikeus kieltää huoltajansa osallistuminen ja tiedonsaanti omiin opiskeluhoollollisiin asioihinsa ikänsä, kehitystasonsa ja asian laatu huomioden. Opiskeluhoolltopalveluiden ammattihenkilö arvioi tapauskohtaisesti, onko oppilaan edun vastaista kieltää huoltajan osallistuminen ja tiedonsaanti.

4.4 Opiskeluhoolltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoolltorekisterille

Monialainen asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön.

Vastuuhenkilö

- koordinoi opiskeluhoollon palaverien koollekutsumista
- huolehtii ja varmistaa, että monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa (mahdolliset koulun ulkopuoliset toimijat otetaan mukaan yhdessä oppilaan ja huoltajien kanssa sovittavalla tavalla)
- kirjaa yksittäisen oppilaan asian käsittelyn opiskeluhoolltokertomukseen; kirjauksia voivat tehdä myös muut monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenet
- huolehtii siitä, että rehtori on tietoinen opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömistä opiskeluhoollollisista tiedoista (sekä oppilaan ja huoltajien luvalla myös opiskeluhoollon salassa pidettävistä tiedoista).

Vastuuhenkilönä voi toimia kuka tahansa koulun opetushenkilöstöön kuuluva tai opiskeluhoollon ammattihenkilö, joka on oppilaan monialaisen asiantuntijaryhmän jäsen.

Rehtori vastaa siitä, että rekisterissä olevat tiedot tallennetaan ja säilytetään asianmukaisesti. Vastuuhenkilö määrittelee tapauskohtaisesti käyttöoikeudet rekisteriin tallennettaviin tietoihin. Rekisterin vastuuhenkilö

Perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma 2.2.2026 voimaan tuleva

päättää myös vastaamaansa rekisteriin sisältyvien tietojen luovuttamisesta tilanteissa, joissa niitä pyytävällä on lakiin perustuva oikeus tiedon saantiin.

Opiskeluhoitokertomukset ovat kootusti opiskelijan Transparentissa. Muistiot tulostetaan ja toimitetaan opiskelijakohtaiseen arkistoon suljettuna kirjekuoreen, jonka kanteen on kirjoitettu päiväys sekä tieto siitä, kenelle muistion lukuoikeudet on määritetty. Rekisterin vastuuhenkilö koululla on rehtori.

Tietojen luovuttamisessa, tarkastusoikeuden käyttämisessä sekä virheelliseksi ilmoitettujen tietojen korjaamisessa on noudatettava erityistä huolellisuutta. Rehtorin kannattaa matalalla kynnyksellä konsultoida sivistystoimen lakimiestä siitä, miten tietoja tulee käsitellä. Huoltajalla on lähtökohtaisesti oikeus huollettavansa tietoihin, mutta tilanteessa, jossa huollettavan ja huoltajan intressit voivat olla ristiriidassa, tulee huoltajan oikeus tietoihin arvioida tapauskohtaisesti sivistystoimen lakimiehen avulla. Opiskeluhoollollisen tiedon luovuttamisesta tehdään merkintä opiskeluhoollon kertomukseen.

Rekisteristä on kirjattu opiskeluhoollon rekisteriote, jota säilytetään vastuuhenkilön määrittämässä paikassa. Rekisteriote on julkinen asiakirja.

Lääkäri, psykologi ja kuraattoripalveluista tehtävät asiakirjat ovat erillisten sosiaali- ja terveysviranomaisten rekistereiden alaisia, ja niistä vastaa kukin sektori itsenäisesti.

4.5 Opiskeluhoitokertomus

Monialainen asiantuntijaryhmä kirjaa oppilas- ja opiskelijahuoltolain vaatimat asiat opiskeluhoitokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä vastuuhenkilön lisäksi muutkin monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenet.

Opiskeluhoitokertomukseen kirjataan

- yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa
- asian aihe ja vireille panija
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.

Ryhmään kuuluvat ammattilaiset voivat ryhmässä käydyssä keskustelun lisäksi tarvittaessa käydä keskinäisiä konsultaatioita ja vaihtaa kyseisen opiskeluhoollollisen asian hoitamiseen välttämättömiä tietoja salassapitovelvoitteiden estämättä. Näistä keskinäisistä konsultaatioista ja keskusteluista tehdään asianmukaiset kirjaukset opiskeluhoitokertomukseen ja tarvittavin osin myös niihin osallistuneiden sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten omiin potilas- ja asiakaskertomuksiin.

4.6 Tarvittavan opiskeluhoillon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Oppilaalle, jolta on evätty opetus jäljellä olevan koulupäivän ajaksi, jolle on annettu kirjallinen varoitus tai joka on erotettu määräajaksi, on järjestettävä tarvittava opiskeluhoito.

Rehtori ilmoittaa kurinpitotoimen määräämisestä opiskeluhoillon kuraattorille, psykologille tai terveydenhoitajalle. Tarvittaessa kootaan oppilaan suostumuksella monialainen asiantuntijaryhmä.

Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää määräajaksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä.

Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan.

Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua tässä momentissa tarkoitettun opetussuunnitelmaan perustuvan henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen.

Ojentamis- ja kurinpitokeinoista määrätään perusopetuslaissa (29 §, 35–36§).

Tarvittavat opiskeluhoitopalvelut on tarjottava oppilaalle seuraavissa ojentamis- ja kurinpitomenettelyissä:

- Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, joka on **poistettu oppitunnilta tai koulun tilaisuudesta**, järjestetään **tarvittava opiskeluhoito**. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa poistumaan määräämisen jälkeen.
- **Opetuksen epäämisen aikana** oppilaalle on järjestettävä 36 h §:ssä tarkoitettuna opiskeluhoitona **mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoillon psykologin tai kuraattorin kanssa**. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma opetukseen palaamisen tukemiseksi.
- Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty **kirjallinen varoitus**, järjestetään **tarvittava opiskeluhoito**.
- Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, joka on **erotettu määräajaksi**, järjestetään **tarvittava opiskeluhoito**.

Helsingin Montessori-koulun **ojentamiskeinojen yhteydessä** opiskelijalle ja tämän huoltajille kerrotaan aina mahdollisuudesta käyttää opiskeluhoillon palveluita. Näihin palveluihin hakeutuminen on vapaaehtoista.

Kurinpitotoimien yhteydessä Helsingin Montessori-koulun opiskelijalle tarjotaan aina mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun opiskeluhoillon henkilöstön kanssa. Kurinpitotoimesta tehdyn päätöksen yhteyteen liitetään kirjalliset ohjeet valitusoikeudesta sekä opiskeluhoitohenkilöstön yhteystiedot.

4.7 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion ja lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Hoito, erityisruokavalio tai lääkityksen järjestäminen oppilaalle sovitaan tapauskohtaisesti. Kouluterveydenhuolto osallistuu tarpeen mukaan oppilaan sairauden, erityisruokavalion tai lääkityksen vaatimien tukitoimien arviointiin ja tarvittaessa osaltaan niiden järjestämiseen.

4.8.1 Erityisruokavalioista ilmoittaminen

Perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma 2.2.2026 voimaan tuleva

Erityisruokavaliot ja kasvisruokavaliot huomioidaan Montessori-koulussa huoltajan ilmoituksen perusteella. Huoltajan tulee ilmoittaa oppilaan erityisruokavaliosta tai allergioista terveydellisten syiden ilmaantuessa. Oppilaan erityisruokavaliosta ja allergioista rehtori toimittaa ilmoituksen ruokapalveluille. Erityisruokavaliioihin liittyvä ilmoituslomake löytyy Helsingin Montessori-koulun internetsivuilta.

Oppilaiden yksilölliset ravitsemukseen tai terveydelliseen tilanteeseen liittyvät tarpeet huomioidaan järjestämällä erityisruokavalio terveydellisistä, uskonnollisista tai eettisistä syistä.

Erityisruokavalioiden oikea ja turvallinen toteutus edellyttää täsmällistä tietoa ruokailijan ruokavaliosta. Erityisruokavaliolomakkeen tiedot tarkistetaan vuosittain.

Vegaaniruokavalio ilmoitetaan myös erityisruokavaliolomakkeella. Terveystieteiden opettaja keskustelee vegaaniruokavaliion toteuttamisesta ja antaa tarvittaessa neuvontaa ja ohjausta ruokavaliion toteuttamisesta riittävän monipuolisesti. Vegaaniruokavalio toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen vanhempansa kanssa, jotta varmistetaan, että oppilas saa riittävästi energiaa ja kaikkia välttämättömiä ravintoaineita. Tarvittaessa oppilas ja hänen vanhempansa voidaan ohjata keskustelemaan ravitsemusterapeutin kanssa vegaaniruokavaliion riittävydestä ja monipuolisuudesta.

Allergiaruokavaliosta ei Helsingin Montessori-koulussa vaadita kouluterveydenhoitajan tai lääkärin kirjoittama todistusta. Huoltaja toimittaa tiedot allergiaruokavaliosta koululle kirjallisesti.

4.8.2 Lääkityksen ilmoittaminen

Mikäli oppilas sairastuu kesken koulupäivän, koulusta otetaan yhteys huoltajaan ja huoltajan kanssa sovitaan menettelytavasta. Pääsääntöisesti etenkin alakoulun oppilaiden kohdalla toivotaan, että huoltaja hakee sairastuneen oppilaan koulusta.

Lääkehoitoa toteutetaan kouluterveydenhuollossa lääkehoidon koulutuksen saaneiden terveydenhuollon ammattihenkilöiden toimesta ja vastuulla. Pitkäaikaisiin ja vaativiin sairauksiin liittyvistä hoitotoimenpiteistä ja lääkityksistä sovitaan erikseen, ja hoidon toteuttamiseen nimetään perusopetuksessa toimiva vastuuhenkilö/vastuuhenkilöt.

Hoitotoimenpiteistä vastaavat henkilöt koulutetaan tehtävään huoltajien, terveydenhuollon tai erikoissairaanhoidon toimesta. Huoltaja vastaa siitä, että oppilaan lääkehoidon tarve ja lääkehoidon kannalta kaikki tarvittava tieto on koulun käytettävissä.

Lääkehoidon toteuttaminen koulussa perustuu aina oppilaan, hänen huoltajiensa sekä lääkehoitoa toteuttavan työntekijän ja koulun johdon väliseen sopimukseen. Huoltajien tai muiden asiantuntijoiden antaman perehdytyksen jälkeen rehtori allekirjoittaa ja hyväksyy työntekijälle luvan oppilaan lääkkeen antamiseen. Luvat säilytetään koulussa oppilaan papereiden ohessa arkistointiohjeiden mukaisesti.

Koulussa annetaan lääkkeitä oppilaan yksilöllisen suunnitelman mukaan tai vain erityistilanteissa. Huoltajien kanssa sovitaan, missä lääkkeitä säilytetään. Lääkehoitoa toteutetaan seuraavissa tilanteissa yksilöllisesti tehdyn suunnitelman mukaan:

- ensiapulääkitys anafylaktisessa reaktiossa
- ensiapulääkitys epilepsiakohtauksessa
- astmalapsen avaava lääke astmakohtauksessa tai ennakoivasti esim. ennen liikuntatuntia
- diabeetikkolapsen insuliinipistokset ja ensiapulääkitys insuliinishokissa.

5. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhooltotyötä ohjaa kaikkien osapuolien kunnioittaminen, luottamuksellisuus sekä eri osapuolien tietojen saantia ja salassapitoa koskevat säädökset. Opiskelijoita ja huoltajia tiedotetaan opiskeluhooltoryhmän toiminnasta lukukauden alussa. Lukuvuositedotteessa ja koulun kotisivuilla esitellään opiskeluhooltoryhmän jäsenet ja heidän työnjakonsa. Lisäksi opiskeluhooltoryhmä esittäytyy kaikissa luokissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaiden huoltajille tarkoitettussa vanhempainillassa syyslukukauden alussa. Koulun opiskeluhooltoryhmä toimii yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

5.1 Oppilaiden, huoltajien, opetushenkilöstön ja opiskeluhooltopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen

Opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhooltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Yhteisöllisen opiskeluhooltotyön suunnittelussa ja toteuttamisessa tehdään tiivistä yhteistyötä opiskeluhooltopalvelujen henkilöstön kanssa.

Oppilaiden, huoltajien, koulussa työskentelevän yhteisölliseen opiskeluhooltoon osallistuvan henkilöstön sekä opiskeluhooltopalvelujen osallisuus yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen varmistetaan. Oppilas- ja huoltajakyselyistä nousevia teemoja nostetaan osaksi yhteisöllistä opiskeluhooltotyötä.

Opiskeluhooltosuunnitelmaa päivitettäessä oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön osallisuus varmistetaan. Opiskeluhooltosuunnitelman päivittämiseen osallistetaan mahdollisuuksien mukaan myös muita yhteistyötahoja.

5.2 Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Helsingin Montessori-koulussa rehtori johtaa oman yksikkönsä opiskeluhooltotyötä. Hän vastaa koulunsa henkilöstön perehdytyksestä ja varmistaa henkilöstön osaamisesta yhteisöllisessä opiskeluhooltotyössä. Opiskeluhoollon ammattihenkilöt osallistuvat henkilöstön perehdyttämiseen omalta osaltaan.

5.3 Opiskeluhoollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun tuen ja erityisen tuen yhteydessä

Opiskeluhooltolain mukainen opiskeluhoolto ja perusopetuslakiin perustuva oppimisen ja koulunkäynnin tuki eroavat toisistaan. Kouluilla toimii pedagogisia ryhmiä, jotka toteuttavat perusopetuslaissa mainittua oppilaiden oppimisen tuen yhteydessä tarvittavaa moniammatillista yhteistyötä. Opetushenkilöstön ja opiskeluhoollon yhteistyönä laaditaan moniammatillisesti arvio oppilaan tuen tarpeesta.

Perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma 2.2.2026 voimaan tuleva

Oppilaskohtaisen tuen tarpeeseen siirryttäessä on tarvittaessa hyödynnettävä psykologisia tai lääketieteellisellä asiantuntijalausuntoja tai vastaavia sosiaalisia selvityksiä. Asiantuntijan lausunto tai opiskeluhoillon ammattihenkilön kannanotto edellytetään muun muassa oppiaineen oppimäärän yksilöllistämisessä.

Oppilas saattaa tarvita tuekseen tilapäisesti tai pysyvämmiin niin sanottua vaativaa monialaista tukea, jossa yhteistyötä tiivistetään huoltajien ja/tai sijaishuollon lisäksi esimerkiksi sosiaalipalvelujen, sairaalaopetuksen, erikoissairaanhoidon ja mahdollisten kuntouttavien tahojen kanssa.

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa. Sairaalaopetus on erikoissairaanhoidon yhteydessä annettavaa perusopetusta avo- ja osastohoidossa oleville oppilaille. Mikäli oppilaan opetus järjestetään oman koulun sijasta sairaalaopetuksessa, toteutetaan siirtyminen oppilaan, huoltajan tai muun laillisen edustajan, opetuksen järjestäjän, opiskeluhoillon, sairaalaopetusyksikön ja erikoissairaanhoidon moniammatillisessa yhteistyössä.

Sairaalaopetuksessa tuetaan oppilaan koulupolkua. Nivelvaiheyhteistyö oppilaan oman koulun ja sairaalaopetuksen välillä korostuu lähtö- ja paluuvaiheessa. Oppilaan tukitoimien ja opetuksen järjestämiseksi järjestetään sairaalaopetuksen koordinoimana sekä lähtö- että paluuvaiheessa verkostopalaveri, johon osallistuu tarvittavat opiskeluhoillon asiantuntijat.

5.4 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi

Montessori-koulu tekee hyvinvointia tukevaa yhteistyötä eri tahojen kanssa. Yhteistyö erityisesti koululla toimivien yhteistyökumppanien kanssa on suunnitelmallista. Koulu voi tehdä yhteistyötä Helsingin kaupungin nuorisotoimen ja etsivän nuorisotyön kanssa. Nuorisotoimeen voidaan olla yhteydessä esimerkiksi oppilaiden vapaa-ajan viettoon liittyen. Esimerkiksi kouluvierailuilla poliisi kertoo oppilaille ennaltaehkäisevästi lainrikkomuksiin liittyvistä vastuu- ja vahingonkorvausvelvollisuuksista.

Yhteisöllistä hyvinvointityötä tehdään yhteistyössä alueen nuorten kanssa toimivien tahojen kuten nuorisotoimen, seurakuntien ja järjestöjen kanssa. Yksittäisen oppilaan tuen tarpeen suunnittelussa ja seurannassa yhteistyötahoja voivat olla huoltajien lisäksi muun muassa

- perusterveydenhuolto
- lastensuojelu ja perhesosiaalityö
- lasten- ja nuorisopsykiatria (HUS)
- perheneuvola
- nuorten mielenterveys ja päihdepalvelut
- Helsingin nuorisopalvelut
- seurakunnat
- lastensuojeluyksiköt

5.5 Tiedottaminen yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoillon periaatteista ja toiminnasta oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Opiskeluhoitosuunnitelmasta ja opiskeluhoitosuunnitelman toteuttamisen käytännöistä tiedotetaan koulutyön alkaessa ja tarvittaessa lukuvuoden aikana lukuvuosisuunnitelmassa, vanhempainilloissa sekä yhteisillä tiedotteilla. Helsingin kaupunki (hyvinvointialue) vastaa siitä, että opetuksen järjestäjällä on aina

ajantasaiset yhteystiedot ja opiskeluhoitopalveluihin ohjautumisen ohjeet sekä muut opiskeluhoitoa koskevat keskeiset tiedot saatavilla.

Vieraskielisten huoltajien kanssa toimittaessa huolehditaan siitä, että he ymmärtävät oppilaan ja huoltajien oikeudet opiskeluhoitopalveluihin. Tarvittaessa hyödynnetään tulkkipalveluita.

6. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten ennaltaehkäisevien toimintatapojen luomista koulussa. Koulun henkilöstö ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset perehdytetään toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehditaan tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

6.1 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Perusopetuslain mukaan oppilaalla on käyttäytymisvelvoite. Oppilaan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti. Oppilaalla on velvollisuus käyttäytyä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä.

Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Koulukiusaamisella ja -väkivallalla tarkoitetaan toistuvaa henkistä, verbaalista tai fyysistä toimintaa, jonka yksi tai useampi lapsi tai aikuinen kohdistaa yhteen uhriin tai ryhmään. Kiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttuminen edellyttävät ryhmä- ja yhteistyötason suunnitelmallisia toimenpiteitä, koska kiusaajan toimintaa tukevat muiden kannustus, vaikeneminen ja syrjässä pysyminen. Kiusaamiseen puututaan heti, koska kiusaamisen katkaiseminen ja kiusaamisen traumaattiset seuraukset ovat sitä vaikeampia, mitä pidempään tilanne jatkuu.

Syrjintää on se, että ihmistä kohdellaan huonommin kuin toista henkilökohtaisen ominaisuuden ja laissa säädetyn syrjintäperusteen perusteella. Ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.

Häirinnäksi määritellään tilanne, jossa luodaan esimerkiksi seksuaaliseen suuntautumiseen, alkuperään, vammaisuuteen tai muuhun tasa-arvo- tai yhdenvertaisuuslaissa säädettyyn syrjintäperusteeseen liittyvä toista henkilöä halventava, nöyryyttävä, uhkaava, vihamielinen tai hyökkäävä ilmapiiri.

Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan sanallista, sanatonta, fyysistä tai muuta seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla loukataan henkistä tai fyysistä koskemattomuutta erityisesti luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Seksuaalinen väkivalta loukkaa aina henkilön koskemattomuutta tai itsemääräämisoikeutta.

Koulun jokaisella aikuisella on velvollisuus puuttua kiusaamiseen, syrjintään ja häirintään tai niiden epäilyyn heti niitä havaittuaan. Helsingin Montessori-koulussa puuttumisessa noudatetaan matalaa kynnystä. Mikäli

Perusopetuksen opiskeluhuoltosuunnitelma 2.2.2026 voimaan tuleva

koulun henkilökunnalla on syytä epäillä, että oppilas on kiusaamisen kohteena tai vastaavasti koulun aikuisella on syytä epäillä, että oppilaan toiminta ja käyttäytyminen täyttävät kiusaamisen kriteerit, tulee hänen puuttua asiaan.

Ennaltaehkäisy

Helsingin Montessori-koulussa painotetaan kiusaamista, syrjintää ja häirintää ennaltaehkäisevää toimintaa. Osallistava ja kannustava toimintakulttuuri tukee yhteisöllisyyttä ja turvallisuudentunnetta. Oppilaita osallistetaan vastuutehtäviin ja kannustetaan aktiiviseen toimijuuteen. Sosiaalisia suhteita ja ryhmäytymistä vahvistavat toimet vahvistavat hyvinvointia. Osana ennaltaehkäisevää työtä pidetään oppitunteja, joilla käsitellään kaveruutta, ryhmässä toimimista ja toisten huomioonottamista. Koulu noudattaa toiminnassaan koulukohtaista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaansa. Tarkoituksena on vähentää toimintahäiriöitä koko yhteisön vuorovaikutustaitoja edistämällä.

Välitön puuttuminen tarkoittaa tilannekohtaista ja akuuttia kiusaamisen estämistä. Tämän välittömän puuttumisen lisäksi koulun työntekijän tulee saattaa epäilyksensä koulun opiskeluhuoltohenkilöstön (rehtori, vararehtori, kuraattori, kouluterveydenhoitaja, psykologi, laaja-alainen erityisopettaja) tietoon. Tämä tiedoksi antaminen voi aluksi tapahtua suullisesti, mutta se tehdään dokumentoidusti kiusaamisen vastaiselle tiimille. Kiusaaminen voi tulla ilmi myös siten, että oppilas itse, hänen huoltajansa tai hänen koulukaverinsa ottavat asiasta yhteyttä koulun ja ensisijaisesti luokanopettajaan. Tukea tarvitsevalla oppilaalla (teon kohde ja tekijä) on oikeus tarvittaviin opiskeluhuoltopalveluihin.

Helsingin Montessori-koulussa on käytössä sovellettu vertaissovittelumalli, jossa ratkaisukeskeisesti, restoratiivisesti, etsitään kohtaamisen menetelmiä. Etenemistä ohjaa rehtori tai luokanopettaja. Restoratiivinen, ihmissuhteita eheyttävä, toimintakulttuuri tarjoaa vaihtoehtoisen tavan ratkaista oppilaiden keskinäisiä sekä opettajien ja oppilaiden välisiä ristiriitoja koulun arkipäivässä. Sovittelun keskiössä ovat ihmissuhteet, tunteet ja tarpeet huomioonottava konfliktien käsittely.

~~Vertaissovittelumallin avulla sovittelijoiksi koulutetut oppilaat ja henkilökunnan jäsenet auttavat osapuolia itse löytämään ratkaisun ristiriitoihinsa.~~ Toimintamallin mukaan osapuolet saavat kertoa oman näkemyksensä tapahtuneesta, kuvata tuntemuksiaan ja pohtia eri ratkaisuvaihtoehtoja. Mallia noudattamalla edetään sopimukseen, jonka toteutumista seurataan. Sovittelulla puututaan mieltä pahoittavaan toimintaan mahdollisimman varhain. Päämääränä on rikkoutuneet ihmissuhteiden eheyttäminen, hyvityksestä sopiminen sekä siitä, miten jatkossa toimitaan niin, että konflikti ei toistu.

Väkivaltaan, kiusaamiseen, syrjintään ja häirintään puuttuminen

Väkivaltaan, kiusaamiseen, syrjintään ja häirintään puuttumisessa noudatetaan soveltuvin osin samaa toimintamallia, jos erikseen ei muuta mainita. Jatkossa näistä käytetään yhteisnimitystä epäasiallinen kohtelu.

Epäasiallinen kohtelu tulee ilmi, kun

- kuka tahansa koulun aikuinen havaitsee sellaista tai aikuisella herää siitä epäily,
- oppilas kertoo asiasta jollekin koulun aikuiselle,
- huoltaja ottaa asiasta yhteyttä ensisijaisesti luokanopettajaan, mutta myös muuhun koulun aikuiseseen,
- muut oppilaat kertovat asiasta jollekin koulun aikuiselle
- koulun ulkopuolinen taho tuo esille huolen.

Koulun työntekijä voi aloittaa asian selvittelyn

- kuulemalla tilanteeseen osallistuneita
- kun on ilmeistä, että kyseessä on vakava ja toistuva epäasiallinen kohtelu, puuttuu luokanopettaja tähän välittömästi olemalla yhteydessä rehtoriin ja huoltajiin

Perusopetuksen opiskeluhuoltosuunnitelma 2.2.2026 voimaan tuleva

- keskustelemalla epäasiallisen kohtelun kohteeksi epäillyn ja kiusaajaksi epäillyn oppilaan huoltajan kanssa

Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Kiusaamisen vastainen toiminta

- Opettaja tapaa kiusatun oppilaan ja selvittää, millaisesta kiusaamisesta on kyse.
- Opettaja tapaa kiusaamiseen osallistuneet yksi kerrallaan ja käy heidän kanssaan keskustelun, jonka tavoitteena on kiusaamisen lopettaminen.
- Opettaja sopii osapuolten kanssa seuranta-ajan, jonka jälkeen kokoonnutaan arviointitapaamiseen, jossa pohditaan, onko kiusaaminen poistunut.
- Opettaja on yhteydessä molempien osapuolten huoltajiin omaan opettajaan heti ensimmäisen tapaamisen jälkeen.

Kiusaamisen vastaisen toiminnan käsittelyn vaikutusta (seurantatapaaminen)

- Mikäli seurannassa huomataan, että kiusaaminen on loppunut, asia sovitaan siten, että molemmilla kiusaamisen osapuolilla ja heidän huoltajillaan on sama käsitys asiasta.
- Mikäli seurannassa huomataan, että kiusaaminen jatkuu, saatetaan asia suoraan koulun rehtorin tietoon. Asian jatkokäsittely alkaa keskusteluilla (puuttumisella) asianosaisten kanssa. Myös oppilasta opettavia opettajia kuullaan. Asianosaisten oppilaiden vanhemmat kutsutaan koululle tapaamiseen, jossa mukana voi olla myös opiskeluhuollon edustaja.

Puuttumisen muotoja ovat muun muassa seuraavat toimenpiteet:

- osapuolten kuuleminen yhdessä, vuorotellen, sovittelumallin mukaisesti sekä sopimus osapuolten kesken
- sopimus siitä, että jatkossa asiasta tullaan tarvittaessa kertomaan heti, mikäli on aihetta
- sopimus seurannasta tai säännöllisistä tapaamisista
- sovittelumallin mukaisen tapaamisen tavoitteena on eheyttää konfliktin osapuolten välistä suhdetta ja sitä voidaan aikuisen johdolla toteuttaa soveltuvin osin, vaikka olisi käytetty myös muita puuttumisen keinoja
- huoltajatapaamiset
- osapuolten huoltajat erikseen
- yhteistapaamiset
- viranomaisapu
- sovittelu
- poliisi
- lastensuojelu
- perusopetuslain mukaiset kurinpitotoimet
 - jälki-istunto
 - kirjallinen varoitus
 - määräaikainen erottaminen

Väkivaltatilanteessa asia etenee seuraavasti:

- Varmistetaan, että fyysisen tai henkisen pahoinpitelyn kohteeksi joutuneelle oppilaalle annetaan ensiapua ja tarvittaessa kutsutaan huoltaja viemään oppilas terveyskeskuksen ensiapuun.
- Tapahtuneesta ilmoitetaan joka tapauksessa oppilaan huoltajalle.
- Tarvittaessa kutsutaan virkavalta paikalle ja tiedotetaan kohteeksi joutuneen oppilaan huoltajaa hänen oikeudestaan tehdä rikosilmoitus. Vakavissa tapauksissa myös koulu voi tehdä asiasta rikosilmoituksen, jolloin poliisi päättää esitutkinnan aloittamisesta.

Perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma 2.2.2026 voimaan tuleva

- Tapahtuneesta täytetään turvallisuuspoikkeamailmoitus koulun ohjeistuksen mukaisesti (Kansio 14 Turvallisuus, Lomakkeet)
- Akuutin tilanteen jälkeen molempia osapuolia kuullaan ja arvioidaan kokonaistilanne.
- Tapahtuneesta keskustellaan muiden oppilaiden ja henkilökunnan kanssa tilanne- ja tapauskohtaisesti.
- Väkivaltatilanteessa osallisena olleet oppilaat ohjataan keskustelemaan psykologin ja/tai kuraattorin kanssa.
- Tiedotetaan oppilaiden huoltajia koulussa tapahtuneesta.
- Järjestetään jälkiseurantatapaamisia tarpeen mukaan.

Edellä kuvattujen tapaamisten yhteydessä kaikille osallisille tarjotaan mahdollisuutta opiskeluhoillon palveluihin. Jos opiskeluhoillon edustaja on paikalla tapaamisessa, opiskeluhoillotapaamisen ajankohta voidaan sopia osana tapaamista. Opiskeluhoillon palveluiden vastaanottaminen on oppilaille vapaaehtoista.

Koulun henkilökunta perehdytetään suunnitelmaan oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta, syrjinnältä ja häirinnältä lukuvuoden alussa. Suunnitelman toteutumista lukuvuoden aikana seurataan koulun yhteisöllisessä opiskeluhoitotyöryhmässä. Koulu tiedottaa suunnitelmasta oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille syyslukukauden alkaessa muun muassa lukuvuositedotteessa, lukuvuosisuunnitelmassa ja vanhempainilloissa.

Kouluissa noudatetaan Opetushallituksen ohjeita kiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan puuttumisen sekä tapausten seurannan osalta.

- *Ohjeet esi- ja perusopetuksen rehtorille: Kiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan puuttuminen ja tapausten seuranta (oph.fi)*
- *Kiusaamisen vastainen työ | Opetushallitus (oph.fi)*

6.2 Kriisisuunnitelma, suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa.

Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako.

Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet.

Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

Kriisi on kärjistynyt, vaarallinen, yllättävä tai poikkeuksellinen tilanne, joka vaarantaa tärkeitä yhteiskunnallisia tai muita etuja ja samalla järkyttää normaalia toimintaa, päätöksentekoa ja tiedotuskäytäntöä. Kriisi voi olla äkillinen onnettomuus tai hiipivästi ja huomaamatta etenevä tapahtumaketju, jonka osallisia voivat olla kuntalaiset, kunnan työntekijät ja muut sidosryhmät.

Kriisisuunnitelmalla tarkoitetaan varautumista koko yhteisöä tai sen jäseniä koskettaviin äkillisiin tilanteisiin. Vaikka kaikkia tilanteita ei pystytä ennakoimaan, tehtyjä toimintamalleja voi soveltaa muihinkin

Perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma 2.2.2026 voimaan tuleva

tilanteisiin. Koulun henkilökunta perehdytetään suunnitelmaan lukuvuoden alussa ja suunnitelman toteutumista seurataan aina mahdollisen kriisitilanteen jälkeen. Koulu päivittää suunnitelman vuosittain lukuvuosisuunnitelman päivityksen yhteydessä ja arvioi sen toteutumista keväisin lukuvuosisuunnitelman toteutumisen arvioinnin yhteydessä.

Kriisisuunnitelma kokonaisuudessaan on osa koulun turvallisuuskansiota. Koulu tiedottaa suunnitelmasta oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille syyslukukauden alkaessa muun muassa lukuvuositedotteessa, lukuvuosisuunnitelmassa ja vanhempainilloissa.

Akuuttien traumaattisten kriisien kriisityöstä vastaa hyvinvointialue. Hyvinvointialue tiedottaa kriisityön päivystyspalveluista ja yhteystiedoista omilla kotisivuillaan.

6.2.1 Koulun kriisiryhmä ja sen toiminta

Koulun toimintaa kriisitilanteissa johtaa rehtori. Rehtorin ollessa estynyt, vastuu delegoidaan hänen sijaiselleen, joka organisoii toimintaa kriisitilanteessa. Kriisitilanteessa rehtori tekee tilannearvion ja antaa selkeät toimintaohjeet henkilöstölle, oppilaille ja opiskelijoille sekä pyrkii rauhoittamaan tilannetta. Hän vastaa siitä, että paikalle hälytetään välittömästi tarvittava apu. Rehtori ohjaa henkilöstöään toimimaan rauhallisesti oppilaiden ja opiskelijoiden turvana.

Koulun kriisiryhmänä toimii koko opettajakunta. Se kokoontuu tarvittaessa. Kriisiryhmän tehtävät kerrataan lukuvuoden alkaessa. Koulussa pidetään säännölliset poistumis- ja sisään suojautumisharjoituksia äkillisten vaara- ja uhkatilanteiden varalle. Pidetyistä harjoituksista ilmoitetaan palo- ja pelastuslaitokselle. Koulun lukuvuosisuunnitelmaan todetaan kriisiryhmän jäsenet sekä muita tarvittavia tarkennuksia.

6.2.2 Tiedottaminen kriisitilanteissa

Helsingin Montessori-koulun julkisesta kriisiviestinnästä vastaa Helsingin Montessori-yhdistyksen puheenjohtaja apunaan koulun rehtori. Päävastuu mediatiedottamisesta on hallituksen puheenjohtajalla. Viestintätoimenpiteitä hoidetaan yhteistyössä mahdollisen viestinnästä vastaavan henkilön kanssa.

Koulun rehtorilla on tiedotusvastuu oppilaille ja huoltajille. Koulu antaa asiallista informaatiota tietosuojan rajoitukset ja oikeusturvakysymykset huomioiden rehtorinsa johdolla. Tavallisuudesta poikkeavasta tilanteesta tulee aina ilmoittaa hallituksen puheenjohtajalle ja mahdollisesti kaikille hallituksen jäsenille.

6.2.3 Kriisien käsittely koulu yhteisössä

Kriisitilanteessa rehtori järjestää neuvottelun koulun kriisiryhmän kesken. Tällöin sovitaan toimintalinjoista, vastuista ja työnjaosta. Neuvottelussa arvioidaan ja päätetään toimenpiteiden tarpeesta ja laajuudesta koko henkilökuntaa koskien.

Koulun kriisiryhmä sopii tukitoimista: miten koulussa tarjotaan välitöntä psyykkistä tukea, miten asiasta tiedotetaan koteihin ja miten koteja tuetaan asian käsittelyssä. Kriisiryhmä ohjeistaa koulun aikuisia kohtaamaan oppilaiden ajatuksia ja tunteita tapahtuneesta sekä rohkaisee opettajia käsittelemään tapahtunutta luokissa. Toimintatavoista kerrotaan oppilaille ja huolehditaan siitä, että oppilaat ja vanhemmat tietävät, miten koulussa lähipäivinä toimitaan, mitä oppilailta odotetaan koulutyön suhteen ja millaista tukea on olemassa.

Perusopetuksen opiskeluhuoltosuunnitelma 2.2.2026 voimaan tuleva

Koulussa pohditaan tapauskohtaisesti, voivatko kouluterveydenhoitaja, psykologi tai kuraattori tarjota oppilaille rauhallista keskusteluhetkeä yksin tai ryhmässä. Myös koulun aikuisten keskinäiselle pohdinnalle varataan aikaa. Työterveyshuoltoon on hyvä olla yhteydessä ja kartoittaa sen valmius tukea koulun henkilökuntaa.

Rehtori arvioi yhteisen tilaisuuden järjestämisen tarpeen. Järjestelyissä on hyvä ottaa huomioon seuraavat näkökulmat:

- tilaisuus suunnitellaan huolella ja sen kestossa otetaan huomioon myös nuorimmat oppilaat
- tilaisuus on kaikille yhteinen oppilaiden ja henkilöstön henkilökohtaista vakaumusta ja kulttuuritaustaa kunnioittava
- tilaisuutta johtaa rehtori tai hänen osoittamansa henkilö
- tilaisuudessa asia esitetään lyhyesti ja kaikille ymmärrettävällä tavalla:
 - lyhyt kuvaus tosiasioista
 - keitä asia on kohdannut ja miten
 - mitä tuntemuksia järkyttävä asia herättää
 - miten koulussa tai oppilaitoksessa asia otetaan huomioon lähipäivinä
 - asiaan liittyvä keskustelu oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa on suotavaa käydä luokissa ja opiskelijaryhmissä lasten ja nuorten tarpeista lähtien.

Jos oppilaiden vanhemmat kaipaavat lisätietoa, järjestetään vanhempainilta. Opiskeluhuollon henkilökunta voi osallistua siihen.

Muistilista kriisitilanteen käsittelyyn:

- Kartoitetaan henkilöstön omat kokemukset kriisistä ja arvioidaan voimavarat asioiden käsittelyyn tarvittaessa yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.
- Kootaan tiedot oppilaiden tai opiskelijoiden tilanteesta niin pitkälle kuin mahdollista ottaen huomioon myös työssä oppimisessa olevat opiskelijat.
- Sovitaan, miten oppilaiden tai opiskelijoiden koteihin ja läheisiin ihmisiin ollaan yhteydessä; ensisijaisesti huolehditaan siitä, että kaupungin verkkosivuille saadaan tiedote tapahtuneesta.
- Huomioidaan äidinkielenään muuta kuin suomea puhuvien oppilaiden vanhemmat.
- Median edustajille antaa tietoa ensisijaisesti johtokunnan puheenjohtaja tai rehtori, tässä on syytä olla erityisen tarkka varsinkin oppilaiden suojaamisessa. Mediatiedotteet tehdään yhteistyössä yhdistyksen hallituksen puheenjohtajan kanssa.
- Sovitaan, millaisia yhteisiä tilaisuuksia järjestetään tilanteen käsittelemiseksi ja sovitaan tilaisuuksiin liittyvät vastuut.
- Sovitaan, miten eri opiskelutilanteissa asiaa käsitellään.
- Sovitaan, miten ollaan yhteydessä yhteistyökumppaneihin; millaista asiantuntija-apua voidaan saada koulun ulkopuolelta.
- Sovitaan, miten asioiden käsittelyä jatketaan henkilöstön kesken ja keskustellaan, mitä mahdollisia tukitoimia he tarvitsevat.

Rehtori neuvottelee kriisitilanteissa toimintalinjoista, vastuista ja työnjaosta opiskeluhuollon henkilöstön kanssa.

Sovitaan

Perusopetuksen opiskeluhuoltosuunnitelma 2.2.2026 voimaan tuleva

- mikä on opiskeluhuollon henkilöstön rooli yhteydenpidossa koteihin tai oppilaiden perheisiin ja tiedon saamisessa oppilaiden tuen tarpeesta
- millaista tukea koulussa voidaan tarjota ja miten enemmän tukea tarvitsevat oppilaat ohjataan ulkopuolisen tuen piiriin
- miten opiskeluhuollon henkilöstö tukee muuta henkilökuntaa
- miten hoidetaan yhteydet muihin kouluihin tai oppilaitoksiin, erityisesti niihin, joissa on samojen perheiden lapsia
- erityisen kriisiryhmän perustamisesta toimenpiteitä koordinoimaan tarvittaessa, esimerkiksi jos oppilaita tai opiskelijoita ja henkilöstöä on vaarassa tai kadoksissa.

6.2.4 Oppilaan tai koulun työntekijän kuolema

Mikäli oppilaan tai koulun työntekijän kuolema tapahtuu koulupäivän aikana, huolehditaan, etteivät oppilaat pääse tapahtumapaikalle tai poistuvat sieltä heti.

Jos kuolema on tapahtunut koulussa tai koulumatkalla, rehtori on yhteydessä poliisiin tai lääkäriin, joiden tehtävänä on viedä viesti kuolemasta omaisille henkilökohtaisesti. Tämän jälkeen rehtori on yhteydessä kuolleen henkilön omaisiin. Koulu lähettää kotiin surunvalittelukukat tai -adressin. Omaisten kanssa sovitaan koulun toimenpiteistä ja oppilaiden ja opettajien osallistumisesta hautajaisiin. Koulu kunnioittaa aina omaisten tahtoa ja toivomuksia järjestelyissä.

Koteihin tiedotetaan kuolemantapauksesta. Koulussa järjestetään muistotilaisuus, jonne voidaan kutsua kuolleen oppilaan ja hänen luokkansa tai ryhmänsä vanhemmat. Oppilaan kuolemaa ja sen aiheuttamaa surua käsitellään kuolleen oppilaan luokan tai ryhmän kanssa opettajan eli kriisiryhmän jäsenen johdolla.

Huoltajien luvalla kuolemasta on lupa kertoa oppilaille. Oppilaita autetaan purkamaan ajatuksiaan ja tunteitaan ja heille kerrotaan mahdollisista surureaktioista. Muiden luokkien tai ryhmien opettajat kertovat asiasta omille oppilailleen.

Koulussa voidaan järjestää surun käsittelyä helpottavia tapahtumia, kuten nostaa lippu puolisalkoon, muistaa kuollutta lasta tai nuorta kirjein, runoin tai piirustuksin, koulun tiloihin voidaan asettaa muistelupöytä, jossa on esimerkiksi led-kynttilä, kukkia ja valokuva. Mikäli kuolema tapahtuu loman aikana, koulussa järjestetään jälkikäteen muistotilaisuus.

Rehtori kertoo kuolleen opettajan luokalle tapahtuneesta. Muille luokille asian kertoo luokan oma opettaja tai joku kriisiryhmän jäsenistä.

Itsemurhaa voidaan käsitellä koulu yhteisössä vain, jos tieto itsemurhasta on julkinen tai itsemurhan tehneen omaiset antavat luvan siitä tiedottamiseen. Työntekijöille ja oppilaille voidaan tarvittaessa järjestää psykologinen jälkipuinti, jonka toteuttaa ulkopuolinen asiantuntija.